

รูปทรงความคิดจากผนังถ้ำสู่จินตนาการ

IMAGINATION FROM ANCIENT CAVE PAINTINGS

อติพร ทองบริสุทธุ์
ATIPORN THONGBORISUT

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2551

KMITL-2008-AR-M-005-039

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

รูปรอยอดีตจากผนังถ้ำสู่จินตนาการ

IMAGINATION FROM ANCIENT CAVE PAINTINGS

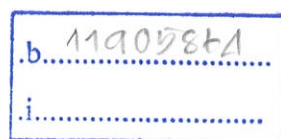

อติพร ทองบริสุทธ์

ATIPORN THONGBORISUT

CPN.
@1225
2551

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน **79815**
วัน,เดือน,ปี **18** ส.ย. **2551**

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2551

KMITL-2008-AR-M-005-039

IMAGINATION FROM ANCIENT CAVE PAINTINGS

ATIPORN THONGBORISUT

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF FINE ARTS PROGRAM IN VISUAL ARTS
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2008

KMITL-2008-AR-M-005-039

COPYRIGHT 2008

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รูปรอยอดีตจากผนังถ้ำสุจินตนาการ
นักศึกษา	นางสาวอดิพร ทองบริสุทธิ์
รหัสนักศึกษา	47062017
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
พ.ศ.	2551
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รศ.อริยะ กิตติเจริญวัฒน์

บทคัดย่อ

จากความประทับใจในศิลปะสมัยโบราณเช่น ภาพเขียนผนังถ้ำ ศิลปะอาฟริกัน หรือวัตถุโบราณที่มีการขุดค้นพบ รวมถึงสีของดินหินต่างชนิด ร่องรอยของชั้นหินธรรมชาติที่เกิดลายพื้นผิวอันสวยงามบ่งบอกกาลเวลา บรรดาสิ่งเหล่านี้เป็นแหล่งที่มาของความบันเทิงใจ ก่อให้เกิดความรู้สึกตื่นตาตื่นใจ และสัมผัสได้ถึงพลังความลึกลับบางอย่าง ในรูปแบบของความงามที่ไม่ได้ถูกปรุงแต่งอะไรมากมาย แสดงสัญชาตญาณดิบที่แฝงไปด้วยจิตวิญญาณ บริสุทธิ์ ชื่อ แสดงออกอย่างตรงไปตรงมา สิ่งเหล่านี้ ข้าพเจ้าเฝ้าดู สังเกตภาพความประทับใจ และก่อเกิดจินตนาการถึงบางสิ่ง

ข้าพเจ้าจึงได้ถ่ายทอดความคิดออกมาเป็นผลงานในรูปแบบของศิลปะเครื่องปั้นดินเผา ผสมผสานด้วยเทคนิควิธีการขึ้นรูปงานประติมากรรมที่มีความเฉพาะตัว จากการเรียนรู้ธรรมชาติของเนื้อดินในขณะที่จับมันมาโยนเล่นอย่างเป็นอิสระไร้กฎเกณฑ์ ประกอบกับความพิเศษของผิวเคลือบและดินที่ได้ทดลองคัดแปลง จนเกิดผลเป็นพื้นผิวที่มีมิติและน้ำหนักหลากหลาย อันเป็นงานประติมากรรมขึ้นรูปด้วยมือ ที่แทบจะไม่ใช่เครื่องมือใดๆประกอบการปั้นเลย จึงสัมผัสได้ถึงอิสระในวิธีการขึ้นรูป รวมถึงสีและลักษณะผิวที่มีความเป็นเอกลักษณ์

ผลงานศิลปะนิพนธ์นี้ ประกอบด้วย ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาทั้งหมด จำนวน 5 ชิ้น โดยเนื้อหาแสดงร่องรอยของสรรพสิ่งในอดีต ซึ่งอาจนำไปสู่จินตนาการถึงสิ่งที่พบเห็นได้ในธรรมชาติ เช่น หินผา ภูเขา ก้อนเมฆ ธารน้ำ เปลือกไม้ ฟอสซิล ชั้นของหินที่ทับซ้อน การแตกแยกของผิวดิน หรือเส้นสายของการเดินทาง แม้กระทั่งชิ้นส่วนของภาพเขียนผนังถ้ำที่บอกเล่าภาพเหตุการณ์เมื่อครั้งอดีต ตามแต่จะจินตนาการ ด้วยลักษณะงานที่ชื่อๆ แสดงออกจากความประทับใจ ไม่มีความสลับซับซ้อน เผยถึงความขรุขระของพื้นผิว รูปทรงอิสระและสีในโทนธรรมชาติของงาน

การสร้างสรรคผลงานเริ่มจากหาข้อมูลภาพเขียนศิลปะผนังถ้ำ ซึ่งส่วนใหญ่ได้จากหนังสือภาพเขียนผนังถ้ำในไทยจากหลายแหล่ง มีข้อมูลบางส่วนข้าพเจ้าได้ไปดูภาพจากของจริงที่ต่างจังหวัด จากนั้นจึงร่างแบบสองมิติ แล้วลงมือปั้น สำหรับผลงานบางชิ้นนั้น ด้วยวิธีการขึ้นรูปที่ค่อนข้างอิสระและใช้ความรวดเร็ว การร่างภาพสองมิติจึงเป็นเพียงโครงร่างโดยหยาบ ทว่าในการปั้นจริงกลับเป็นไปตามจังหวะลีลาของเนื้อดิน ที่มีความหนาบาง ร่องผิวลึกตื้น ต่างกันตามความเหมาะสมในช่วงเวลาอันสั้น ที่ต้องตัดสินใจแบบฉับพลัน แต่โดยรวมแล้วก็สามารถควบคุมทิศทางให้เป็นไป

ตามต้องการได้ในระดับที่น่าพอใจ

จากการศึกษาและได้ทำงานศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ ทำให้ข้าพเจ้าเกิดแนวคิดสำหรับการสร้างงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาในรูปแบบที่เปลี่ยนไป จำต้องได้รับการฝึกฝนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ถึงระดับความสมบูรณ์แบบในทิศทางที่ตนเองกำลังค้นพบ และได้รับความมั่นคงใจที่จะสานต่องานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาให้มีคุณค่าทางทัศนศิลป์ อันมีลักษณะแตกต่างไปจากเดิม

Thesis Title	Imagination form Ancient Cave Paintings
Student	Miss Atiporn Thongborisut
Student ID.	47062017
Degree	Master of Fine Arts
Program	Visual Arts
Year	2008
Thesis Advisor	Assoc.Prof.Ariya Kitticharoenwivat

ABSTRACT

My interest in ancient arts inspired by an impression on cave painting. African ancient sculpture, and natural stones. The stones' texture tell their timing. The mystery of this art has special attractive power and leads me to study its beauty, which is pure and full of innocent soul. Years of study, I came up with an imagination putting into my thesis project, ceramic art.

The ceramic that I made influenced my above mentioned ancient arts combining with my own study on clay's textures and materials. The clay is just a simple material that gives me a feeling of being free. I can easily make it into any shapes I imagine. The glaze and texture from my own unique technique makes my ceramic have a special look. There is no need to use any tool for this special technique.

This thesis project comprises of five pieces of ceramics. Each piece has a story. Fossil came from decayed or rotten roots and remains. The separation of land tells its long story. A bark and cave painting tell stories in the past. All these natural arts created from no tool and give unique and natural colors including textures. I did several researches from cave paintings of several places in Thailand. In addition, I visited some provinces in Thailand that have this kind of art and come up with my own idea to create this project.

Some of ceramics I created are done quickly because of my intention to make a fast and freedom movement to make unique structures. However, in details, I put all my efforts to follow the clay's styles; thicken, deep, or thin lines. All of these depend on the timing which I intend make it done in a short or long time. Using short time results in quick decision making, however, I am able to expertly control its directions.

This thesis project have an idea of creating ceramic art that tells continuing stories. I am very pleased to present this unique of fine arts which differs from the past. From the studying I have an inspiration for many new ideas which need to improve this field of fine arts going forward.

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์อริยะ กิตติเจริญวัฒน์ ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งได้ให้คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุงจนสำเร็จไปได้ด้วยดี จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ชุต นิ่มเสมอ ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวคิดและเทคนิคทางศิลปะพร้อมกันให้กำลังใจอย่างดี ซึ่งจักเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ข้าพเจ้าสำหรับแนวทางการทำงานและจะได้พัฒนาต่อเนื่องสืบไป ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนารถ ที่กรุณาที่จุดบกพร่องอันก่อประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงผลงาน กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์เดชา วราชน อาจารย์ผู้เปี่ยมเมตตา ที่ให้ทั้งคำชมอันเป็นกำลังใจสำคัญต่อการทำงาน และขอน้อมรับคำติพร้อมกับรับคำแนะนำแนวทางแก้ไข ซึ่งชี้ทางสว่างแก่ข้าพเจ้า กราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ สรรณรงค์ สิงหนณี อาจารย์ผู้เปิดใจรับฟังข้อคิดเห็นและมีเมตตาต่อศิษย์เสมอมา ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ ภาควิชาวิจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่กรุณาให้ความรู้แนะนำติติงวิจารณ์และให้คำชี้แนะที่ตีมาตลอด

ขอสำนึกในพระคุณรองศาสตราจารย์สุขุมาล เล็กสวัสดิ์(สาระเกษตริน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาจารย์ผู้เปิดโอกาสทางด้านการศึกษาเครื่องปั้นดินเผา และได้ให้ร่วมแสดงงานตามวาระอันสมควรในฐานะศิษย์เก่าเสมอมา จึงขอกราบขอบพระคุณมาในที่นี้ ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงสำหรับอาจารย์รัฐ หนองบัว สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ ลาดกระบัง ผู้ให้ความช่วยเหลือตลอดปีการศึกษา ทั้งเป็นอาจารย์ผู้ให้ทางสว่างต่อการทำงานและการร่ำเรียนเฉพาะทาง ขอขอบคุณอาจารย์วศินบุรี สุพานิชวรภาชน์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา และแนะแนวทางแก้ปัญหาในการทำงาน ขอขอบคุณทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ขอน้อมรำลึกถึงพระคุณคุณพ่อซึ่งจากไปอย่างไร้วันกลับมา คุณแม่ผู้ส่งเสริมการศึกษา และพี่น้องที่เป็นกำลังใจช่วยเหลือสนับสนุนข้าพเจ้าโดยเฉพาะ น.ส.ศิริพร ทองบริสุทธิ น้องสาวผู้แปลบทคัดย่อเป็นภาคภาษาอังกฤษ (Abstract) ขอขอบคุณคุณคณิต หาญพิชิตศึกไพรี ฝ่ายช่วยประกอบติดตั้งผลงานตลอดจนให้คำปรึกษาและกำลังใจด้วยดี ขอขอบคุณอาจารย์ณัฐินี ผายจันทร์เพ็ญ(ศตวรรษธำรง) และอาจารย์ปรัชญา รักตะบุตร ผู้นำพาสู่แนวทางตั้งมุ่งหวัง ขอขอบคุณคุณธัญญนันท์ ศรีจันเพชร ผู้อำนวยการความสะอาดตลอดปีการศึกษา และคุณป้านางที่เอื้อเฟื้อกระดาษหนังสือพิมพ์ในยามคับขัน อีกทั้งอาจารย์และผองเพื่อน ผู้อยู่เบื้องหลังอันมิได้เอ่ยนาม ซึ่งคอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอย่างดี คุณงามความดีได้อันเกิดจากศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

อดิพร ทองบริสุทธิ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญรูป.....	VI
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ประวัติและความเป็นมา.....	1
1.2 ความสำคัญ.....	1
1.3 วัตถุประสงค์การสร้างสรรค์.....	2
1.4 ขอบเขตการสร้างสรรค์.....	2
1.5 วิธีการวิจัย.....	2
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.7 คำนิยามศัพท์.....	3
บทที่ 2 แรงบันดาลใจและความคิดสร้างสรรค์.....	4
2.1 ที่มาแห่งความบันดาลใจ.....	4
2.2 อิทธิพลทางศิลปะ.....	10
บทที่ 3 วิธีดำเนินการสร้างสรรค์.....	19
3.1 การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล.....	19
3.2 การทำภาพร่าง.....	20
3.3 การสร้างสรรค์.....	26
บทที่ 4 บทวิเคราะห์งานสร้างสรรค์.....	41
บทที่ 5 สรุปผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ.....	67
บรรณานุกรม.....	69
ประวัติผู้เขียน.....	70

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี.....	7
2.2 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ผาแต้ม โขงเจียม อุบลราชธานี.....	7
2.3 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ผาแต้ม โขงเจียม อุบลราชธานี.....	8
2.4 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ผาแต้ม โขงเจียม อุบลราชธานี.....	8
2.5 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี.....	9
2.6 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ผนังถ้ำลายแทง อ.ภูกระดึง จ.เลย.....	9
2.7 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่เขาจันทร์งาม จ.นครราชสีมา.....	10
2.8 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path	12
2.9 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path	12
2.10 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path	13
2.11 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path	13
2.12 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path	14
2.13 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path	14
2.14 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “คืนบันดาล”	16
2.15 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “คืนบันดาล”	16
2.16 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “คืนบันดาล”	17
2.17 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “คืนบันดาล”	17
2.18 ภาพศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์.....	18
3.1 ทำการคัดเลือก แบ่งกลุ่ม ประเภทของภาพเขียนผนังถ้ำ.....	20
3.2 ทำการคัดเลือก แบ่งกลุ่ม ประเภทของภาพเขียนผนังถ้ำ.....	21
3.3 ทำการคัดเลือก แบ่งกลุ่ม ประเภทของภาพเขียนผนังถ้ำ.....	21
3.4 กลุ่มภาพที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว.....	22
3.5 กลุ่มภาพที่ได้รับการเรียบเรียงจัดองค์ประกอบขึ้นใหม่.....	23
3.6 ภาพบางส่วนที่ได้รับการคัดเลือก.....	24
3.7 กลุ่มภาพที่ได้รับการเรียบเรียงจัดองค์ประกอบขึ้นใหม่.....	25
3.8 ภาพการขึ้นรูป	26
3.9 ภาพการขึ้นรูป	27
3.10 ภาพการขึ้นรูป	27
3.11 ภาพการขึ้นรูป	28

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
3.12 ภาพการขึ้นรูป	28
3.13 ภาพการขึ้นรูป	29
3.14 ภาพการขึ้นรูป	29
3.15 ภาพการขึ้นรูป	30
3.16 ภาพการนำผลงานเข้าเตาเผา.....	30
3.17 ภาพเตาเผาขนาดใหญ่.....	31
3.18 ภาพบรรยากาศภายในเตาขณะเผาด้วยเตาแก๊ส.....	31
3.19 ภาพผลงานออกจากเตา.....	32
3.20 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน	32
3.21 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน	33
3.22 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน	33
3.23 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน	34
3.24 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน	34
3.25 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน	35
3.26 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน	35
3.27 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน	36
3.28 ภาพเปรียบเทียบผลงาน หลังเผาเคลือบครั้งแรก สียังไม่เป็นที่น่าพอใจ.....	36
3.29 ภาพเปรียบเทียบผลงาน หลังแก้สีเพิ่มเติมและเผาซ้ำ.....	37
3.30 ภาพผลงานหลังแก้สีเพิ่มเติมและเผาซ้ำ (รายละเอียด)	38
3.31 ภาพเปรียบเทียบเลือกวัสดุที่จะนำมาใช้ประกอบผลงาน(ยิปซัม).....	39
3.32 ภาพเปรียบเทียบเลือกวัสดุที่จะนำมาใช้ประกอบผลงาน(ไม้).....	39
3.33 ภาพผลงานที่ผ่านการแก้ปัญหาแล้ว 1.....	40
3.34 ภาพผลงานที่ผ่านการแก้ปัญหาแล้ว 2.....	40
4.1 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 1.....	42
4.2 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 2.....	43
4.3 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 3.....	44
4.4 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 4.....	45
4.5 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 5.....	46

สารบัญรูป (ต่อ)

รูปที่	หน้า
4.6 Caravan (รายละเอียดที่ 1). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.....	48
4.7 Caravan (รายละเอียดที่ 2). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.....	48
4.8 Caravan (รายละเอียดที่ 3). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.....	49
4.9 Caravan (รายละเอียดที่ 3/2). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.....	49
4.10 Caravan (รายละเอียดที่ 4). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.....	50
4.11 Caravan (รายละเอียดที่ 5). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.....	51
4.12 Caravan (รายละเอียดที่ 6). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.....	51
4.13 Hunting (รายละเอียดที่ 1). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.....	52
4.14 Hunting (รายละเอียดที่ 2). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.....	53
4.15 Hunting (รายละเอียดที่ 3). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.....	54
4.16 Hunting (รายละเอียดที่ 4). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.....	55
4.17 Hunting (รายละเอียดที่ 5). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.....	56
4.18 Hunting (ภาพรวม). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.....	56
4.19 Cave Painting#1 (ภาพรวม). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.....	57
4.20 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 1). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.....	57
4.21 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 2). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.....	58
4.22 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 3). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.....	59
4.23 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 4). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.....	59
4.24 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 5). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.....	60
4.25 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 6). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.....	61
4.26 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 1). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.....	62
4.27 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 2). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.....	63
4.28 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 3). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.....	63
4.29 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 4). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.....	64
4.30 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 5). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.....	64
4.31 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 6). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.....	65
4.32 Caravan#2. 2550. Ceramic, Wood. 100 x 130 cm.....	66

บทที่ 1

บทนำ

ศิลปะนิพนธ์รัฐประยอติศจากผนังถ้ำสู่จินตนาการ เป็นผลงานศิลปะในการศึกษาระดับปริญญาโท ประกอบด้วยผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 5 ชิ้น และเอกสารวิจัย ผลงานศิลปะ ซึ่งอธิบายถึงที่มา แนวคิด วิธีการ อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้เข้าใจในผลงาน โดยตลอด

1.1 ประวัติและความเป็นมา

ศิลปะสมัยก่อนประวัติศาสตร์ถือเป็นหลักฐานที่ถูกต้องพบ ซึ่งยังคงหลงเหลือให้เราได้สัมผัสถึงการดำรงชีวิตของคนในยุคอดีต โดยล้วนแต่อยู่ในสภาพของ หิน และสีของดินที่ถูกนำมาถ้ำทอดเรื่องราวเป็นภาพวาดให้ประจักษ์แก่คนในยุคปัจจุบัน มีบางส่วนอยู่ในรูปของเครื่องปั้นดินเผาซึ่งมีอายุนับหลายพันปี ภาพเขียนที่เกิดจากคนในยุคนั้น ส่วนมากเรามักพบตามเพิงผา ถ้ำหินใหญ่หรือในถ้ำ จึงได้ถูกเรียกรวมๆว่า ภาพเขียนผนังถ้ำ (cave art)

สำหรับศิลปะภาพเขียนผนังถ้ำนั้น มีการตีความหมายไปต่างๆจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีทั้งเขียนเพื่อพิธีกรรมความเชื่อบางอย่าง หรือบันทึกเรื่องราวในขณะนั้น และมีบางส่วนได้แสดงเป็นภาพสัญลักษณ์ ที่เราไม่เข้าใจความหมายของมัน แต่ส่วนมากภาพที่พบเห็นอยู่ทั่วไปทุกท้องถิ่นเมื่อมีการค้นพบ คือภาพของการล่าสัตว์ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในสมัยก่อนได้เป็นอย่างดี เรื่องราวในอดีตที่ผ่านพันมาหลายพันปี อันเป็นที่มาของมนุษย์เราในโลกปัจจุบันนี้ พวกเขาใช้ชีวิตความเป็นอยู่อย่างไร เราจะศึกษาได้จากหลักฐานสำคัญดังกล่าวนี้เอง นี่คือนี่มาของความสนใจ อันจะได้นำมาสานต่อเป็นจินตนาการ ในรูปแบบของประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา

1.2 ความสำคัญ

เรื่องราวของศิลปะภาพเขียนผนังถ้ำ และการทำเครื่องปั้นดินเผา ทั้งสองสิ่งนี้ล้วนมีอดีตอันยาวนานก่อนประวัติศาสตร์ การได้นำมันมาเชื่อมโยงกัน จึงพ้องกับความสนใจที่ข้าพเจ้ามี คือความประทับใจในศิลปะแบบดั้งเดิม (primitive) และได้เรียนรู้การทำเครื่องปั้นดินเผาอันมีเทคนิค วิธีการ ที่สอดคล้องกับลักษณะนิสัยการทำงานของตน คือชอบทดลองคิดค้นสิ่งใหม่ๆตลอดเวลา เพื่อให้ผลงานมีรูปแบบที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำใคร โดยเฉพาะการสร้างลักษณะผิวของงาน ที่หยาบหรือมีความแปลกเด่น อันแสดงรูปลักษณะเฉพาะตน จนเกิดการค้นพบเทคนิคและได้นำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะชุดนี้ขึ้น

1.3 วัตถุประสงค์การสร้างสรรค์

- 1.3.1 แสดงเรื่องราวที่จินตนาการจากภาพเขียนผนังถ้าให้เป็นงานประติมากรรมอันจับต้องได้
- 1.3.2 แสดงเทคนิคทางเครื่องปั้นดินเผาที่ได้เรียนรู้และพัฒนาจนได้รูปแบบที่มีแนวทางเฉพาะตน
- 1.3.3 กระตุ้นจิตสำนึกต่อภาพเขียนผนังถ้าโบราณ อันเป็นศิลปะล้ำค่า ซึ่งควรอนุรักษ์เพื่อชนรุ่นหลังจะได้ศึกษาต่อไป

1.4 ขอบเขตการสร้างสรรค์

- 1.4.1 สร้างงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาจำนวน 5 ชิ้น เป็นงานประติมากรรมนูนสูงนูนต่ำ (bas relief) แขนงผนังจำนวน 4 ชิ้น และตั้งพื้นจำนวน 1 ชิ้น
  - ชิ้นที่ 1 แขนงผนัง มีขนาด 100 x 300 เซนติเมตร
  - ชิ้นที่ 2 ตั้งพื้น มีขนาด 150 x 400 เซนติเมตร
  - ชิ้นที่ 3 แขนงผนัง มีขนาด 100 x 350 เซนติเมตร
  - ชิ้นที่ 4 แขนงผนัง มีขนาด 100 x 400 เซนติเมตร
  - ชิ้นที่ 5 แขนงผนัง มีขนาด 100 x 130 เซนติเมตร
- 1.4.2 เรื่องราวจากภาพเขียนผนังถ้าที่ใช้ ส่วนใหญ่จะเลือกเฉพาะภาพเกี่ยวกับคนและสัตว์นำมาเป็นเนื้อหาหลักของงาน โดยมีเรื่องราวต่อเนื่องสัมพันธ์กัน
- 1.4.3 ใช้วัสดุอื่นประกอบ เพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น เช่น ทองชุบ และ โลหะ
- 1.4.4 มีการติดตั้งแสงไฟประกอบผลงาน เพื่อให้ได้บรรยากาศและส่งผลถึงอารมณ์ผู้ชมงาน

1.5 วิธีการวิจัย

- 1.5.1 หาข้อมูลภาพเขียนผนังถ้า ทั้งจากหนังสือภาพเขียนผนังถ้าในไทย และบางส่วนได้ไปหาข้อมูลจากสถานที่จริงในต่างจังหวัด
- 1.5.2 รวบรวมรูปภาพ วิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับภาพคน และสัตว์ในแบบต่างๆ นำมาจัดกลุ่ม แยกประเภทที่มีความใกล้เคียงกัน แล้วสังเคราะห์เรียบเรียงขึ้นใหม่ นำมาผสมผสานเทคนิคทางเครื่องปั้นดินเผาตามแนวคิดของตน
- 1.5.3 ลงมือปั้นงานและเผา โดยมีการเคลือบสีตามกระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผา
- 1.5.4 นำชิ้นงานมาประกอบวัสดุเพิ่มเติม และติดตั้งแสงไฟ

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.6.1 คาดว่าจะเกิดแนวคิดสร้างสรรค์งานเครื่องปั้นดินเผาด้วยเทคนิควิธีการใหม่ๆ ให้มีรูปแบบพิเศษมากขึ้น โดยเฉพาะการสร้างลักษณะผิวให้มีรูปลักษณะเฉพาะตัว
- 1.6.2 ได้เห็นคุณค่าและระลึกถึงงานภาพเขียนผนังถ้ำ อันเป็น โบราณสถานอันควรอนุรักษ์
- 1.6.3 ได้เรียนรู้วิธีการติดตั้งผลงานเครื่องปั้นดินเผาประกอบวัสดุอื่นที่เหมาะสม

1.7 คำนิยามศัพท์

biscuit ภาชนะที่เผาดิบแล้ว แต่ยังมีได้เผาเคลือบ จึงยังคงมีความพรุนตัว น้ำสามารถซึมผ่านได้

clay ดินเหนียว เป็นสารที่เกิดจากการย่อยสลายของหินประเภทแกรนิต อันเป็นผลของการกระทำของแรงทางธรรมชาติ เช่นธารน้ำแข็ง การกัดเซาะของลม และน้ำ เป็นเวลาหลายร้อยล้านปี จนทำให้มีเนื้อละเอียด กลายเป็นดินเหนียว ดินเหนียวที่ดีต้องมีความยืดหยุ่นที่ดี ปราศจากอินทรีย์วัตถุ และแร่เหล็ก

glaze เคลือบ หรือน้ำเคลือบเป็นของเหลวที่มีส่วนผสมของแร่ธาตุที่บดเป็นผงละเอียดแขวนลอยอยู่ในน้ำ ช่างปั้นจะใช้น้ำเคลือบทา พ่น เทราด ลงบนผิวผลิตภัณฑ์ดินเผา เมื่อแห้งตัวดีแล้วจึงนำเข้าบรรจุลงในเตาเผา เพื่อทำการเผาเคลือบ และเมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นจนถึงจุดหลอมตัว แร่ธาตุที่ฉาบอยู่บนผิวผลิตภัณฑ์ก็จะรวมเป็นเนื้อเดียวกัน มีลักษณะ ไส ชุ่น ค้าน หรือมัน ตามแต่คุณสมบัติเคลือบแต่ละชนิด

glaze fire เผาเคลือบ เป็นการเผาเพื่อให้อุณหภูมิภายในเตาเผาสูงขึ้นจนถึงจุดหลอมตัวของสารเคลือบ ปกติอุณหภูมิของเคลือบจะไม่เลยจุดสุกตัวของเนื้อดิน แต่จะสูงกว่าอุณหภูมิที่เผาดิบ

imagination จินตนาการ การกระทำหรือพลังอำนาจของจิตซึ่งสร้างรูปที่มีได้มีปรากฏให้เห็นหรือสร้างรูปที่พิเศษพิศดารกว่าสิ่งที่ได้เห็นขึ้นในจิต การกระทำหรือพลังอำนาจที่สร้างมโนคติใหม่ขึ้นจากการผสมกันของประสบการณ์ต่างๆ ที่ผ่านมา

inspiration ความบันดาลใจ การกระตุ้นหรือผลักดันที่เกิดขึ้นในใจ ทำให้เกิดความคิด หรือการกระทำเชิงสร้างสรรค์ อาจเกิดขึ้นจากการกระตุ้นจากภายนอกหรือภายในใจเองก็ได้

kiln เตาเผาใช้สำหรับเผาผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผา สร้างขึ้นด้วยวัสดุทนความร้อนสูง

mold แม่พิมพ์ สำหรับผลิตเครื่องเคลือบดินเผา มักทำจากปูนปลาสเตอร์ หรือทำจากดินเผา มีลักษณะกลวง ลึก หรือเป็นหลุม ใช้สำหรับกรรมวิธีพิมพ์กด พิมพ์ประทับ และการหล่อเนื้อดิน เรียกว่าแม่พิมพ์ลึก

personal style แบบอย่างเฉพาะตัว ลักษณะพิเศษของการแสดงออกในงานศิลปะของศิลปินแต่ละคน

texture ลักษณะผิว ความหยาบ ละเอียด มัน ค้าน ฯลฯ ที่ปรากฏบนพื้นผิววัตถุ

บทที่ 2

แรงบันดาลใจและความคิดสร้างสรรค์

ข้าพเจ้าได้ถ่ายทอดความคิดผลงานศิลปะนิพนธ์นี้ออกมาในรูปแบบของประติมากรรม เครื่องปั้นดินเผา ในการขึ้นรูปของผลงานบางส่วน มีการค้นพบเทคนิควิธีการขึ้นมาจากที่ได้สัมผัสเนื้อดิน และคลุกคลีกับประเภทของดินชนิดต่างๆ ทำให้เข้าใจถึงศักยภาพทางกายวิภาคของดิน จนได้หยิบยกเทคนิคที่ค้นพบออกมานำเสนอเป็นชิ้นงาน โดยผสมผสานกับจินตนาการที่มีความประทับใจต่อภาพเขียนยุคโบราณ อันมีเรื่องราวสะท้อนอารมณ์ที่ฝังอยู่ในสัญลักษณ์การดำรงชีวิตของมนุษย์ ปัจจุบันสิ่งที่ยังคงหลงเหลืออยู่ให้เราสัมผัสถึงการดำรงชีวิตในยุคอดีต ล้วนอยู่ในสภาพของ หิน และสีของดินที่ถูกนำมาถ่ายทอดเรื่องราวให้ประจักษ์แก่คนในยุคปัจจุบัน มีบางส่วนอยู่ในรูปของเครื่องปั้นดินเผาซึ่งมีอายุนับหลายพันปี ทำให้ข้าพเจ้ามองเห็นว่าเทคนิคทางเครื่องปั้นดินเผา กับงานภาพเขียนผนังถ้ำ สามารถนำมาผสมผสานเพื่อสร้างชิ้นงานที่มีความสอดคล้องกัน จึงได้เกิดเรื่องราวของ รูปรอยอดีตจากผนังถ้ำสู่จินตนาการขึ้นมา

2.1 ที่มาแห่งความบันดาลใจ

ศิลปะถ้ำ เกิดจากความเชื่อทางศาสนา พิธีกรรม หรือสภาพแวดล้อม การดำรงชีวิตของคนในชุมชนนั้นสร้างขึ้นเพื่อ

1. พิธีการ (ritualistic) หรือ (ceremonial art) จากความเชื่อในศาสนา ขนบประเพณี ซึ่งมักมีข้อบังคับว่า ทำอะไรได้ อย่างไร และทำอะไรไม่ได้ เช่นรูปแบบ สี วัสดุ
2. ศิลปะทั่วไป (secular art) เป็นเรื่องราวไม่เกี่ยวกับศาสนาที่ศิลปินเลือกทำได้ตามใจ ไม่ว่าเทคนิค วิธีการหรือเรื่องที่ศาสนา ประเพณีไม่ได้ห้ามไว้

ศิลปะดังกล่าวส่วนมากสร้างมาแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่เราไม่รู้ความหมาย โดยเฉพาะที่เป็นเครื่องหมายสัญลักษณ์ และเรามักจะพบเห็นตามถ้ำ เพิงผา หน้าผา หรือก้อนหินใหญ่ตามภูเขา จึงได้เรียกรวมๆ ว่าศิลปะถ้ำ (cave art) ซึ่งทางวิชาการเรียก ศิลปะบนหิน (rock art) สำหรับเมืองไทยพบมีอยู่ทุกภาค โดยเฉพาะภาคอีสาน พบมากที่สุด เช่น ถ้ำผือ ภูกระดึง ผาแต้ม ภูพานสกลนคร มุกดาหาร เขาชันท์งาม

แหล่งที่ค้นพบศิลปะถ้ำส่วนใหญ่จะพบโดยบังเอิญ แม้แต่แหล่งศิลปะถ้ำใหญ่ๆ ที่มีชื่อเสียง เช่นอัลตามิรา (Altamira) ในสเปน หลังจากนั้นได้มีการสำรวจค้นกันใหญ่ ทั้งในสเปนและฝรั่งเศส จนได้พบแหล่งศิลปะถ้ำอีกมากมาย จึงมีการค้นพบและศึกษาภูมิภาคอื่นๆ ของโลกปัจจุบันนี้ ในทวีปเอเชียมีแหล่งใหญ่ที่อินเดีย สำหรับในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประเทศไทยเรามีอยู่มาก

โดยทั่วไปงานศิลปะถ้ำทำขึ้นด้วยเทคนิค 2 อย่างคือ การลงสี (pictograph) ซึ่งมักเรียกผิดๆ ว่าภาพเขียนสี และการทำรูปรอยลงในหิน (petroglyph) จึงเรียกกันว่าภาพสลัก ซึ่งทั้งสองเทคนิคมีวิธีทำหลายวิธีด้วยกัน จากการศึกษาวิธีการเขียนภาพ พบว่ามีการเขียนขึ้นด้วยสีเอกรงค์ (monochrome) มีตั้งแต่สีแดงสด จนถึงแดงเข้ม ยังไม่มีผู้ใดลงความเห็นแน่นอนว่า วัสดุที่ใช้ทำสีเขียนภาพเป็น วัสดุประเภทใด แต่เท่าที่มีการศึกษาในยุโรปพบว่า วัสดุที่ใช้น่าจะเป็นของที่มาจากรธรรมชาติ เช่น ดินเทศ (ochre) แร่เฮมาไทต์ (hematite) วัสดุทั้งสองประเภทนี้ให้สีแดง หาได้ง่าย บางแห่งเราพบตกอยู่ใกล้ๆ กับแหล่งภาพเขียนสี เช่นถ้ำแค้นภูคองงา และที่อื่นๆ สีที่ได้จากรธรรมชาตินี้ เมื่อนำมาใช้ ต้องนำมาผสมกับของอื่นๆ ให้อยู่ในรูปของเหลว เช่นน้ำ และเพิ่มคุณสมบัติการยึดเกาะ คือ กาว ซึ่งอาจเป็นเลือด น้ำผึ้ง ไช้ขาว น้ำคั้นจากพืชบางชนิด น้ำมัน ไขสัตว์ หรืออาจใช้เศษหินเล็กๆ ที่มีสีในตัวมาเขียนแทนดินสอเขียนภาพ (crayon) กรณีนี้ใช้ผสมน้ำได้ทันที การลงสีทั่วไปใช้สีเดียว แต่อาจมีน้ำหนักอ่อนแก่ สีที่ใช้มีทั้งหมด 3 สี คือ ดำ แดง และขาว แต่ส่วนมากใช้สีแดงเป็นหลัก มากกว่าสีอื่น

ตัวอย่างภาพที่ได้รวบรวมข้อมูล

รูปที่ 2.1 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี

รูปที่ 2.2 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ผาแต้มโขงเจียม อุบลราชธานี

รูปที่ 2.3 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ผาแต้มโขงเจียม อุบลราชธานี

รูปที่ 2.4 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ผาแต้มโขงเจียม อุบลราชธานี

รูปที่ 2.5 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี

รูปที่ 2.6 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่ผนังถ้ำลายแทง อ.ภูกระดึง จ.เลย

รูปที่ 2.7 ภาพศิลปะผนังถ้ำ ที่เขาจันทร์งาม จ.นครราชสีมา

2.2 อิทธิพลทางศิลปะ

ข้าพเจ้ามีความประทับใจในผลงานเครื่องปั้นดินเผาของศิลปิน ปานชลี สติรศาสตร์ คนนี้เป็นอย่างมากด้วยเหตุที่ส่วนตัวแล้วข้าพเจ้ามีความสนใจในเรื่องของการคิดค้นสร้างงานประติมากรรม ให้มีความแตกต่างอันแสดงเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร โดยเฉพาะวิธีการสร้างลักษณะผิวงานให้มีความหยาบเด่นเป็นสำคัญ เมื่อได้ชมงานของศิลปินหญิงท่านนี้ จึงเสมือนได้ค้นพบที่มาแห่งแรงบันดาลใจ อีกทั้งรูปทรงที่อิสระแลดูเป็นธรรมชาติ อันนำพาให้จินตนาการถึงบทกวี ซึ่งประสานสอดคล้องกันกับตัวงานอย่างดี และท่านผู้นี้ก็มักจะสอดแทรกงานกวีที่ท่านเขียนเอง แสดงคู่กับผลงานเครื่องปั้นดินเผาอยู่เสมอ แม้จะมีผลงานของท่านเพียงส่วนน้อย ที่ข้าพเจ้าได้ค้นคว้าศึกษา แต่ล้วนมีคุณค่าและสร้างแรงบันดาลใจต่อการทำงานได้เป็นอย่างดี

ปานชลี สติรศาสตร์ ท่านผู้นี้ถือได้ว่าเป็นศิลปินช่างปั้นเซรามิกมือเอก ผู้มีประวัติการทำงานที่โดดเด่นมากคนหนึ่ง ผลงานนิทรรศการครั้งแรกของท่าน ในปี พ.ศ. 2537 ชื่อ “สันติสุขแห่งถ้วยชา” ได้ทำให้ชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและชื่นชมในหมู่ผู้รักงานศิลปะอย่างรวดเร็ว พร้อมทั้งบทกวีประกอบนิทรรศการของท่านก็ได้รับการตีพิมพ์และกล่าวถึงในหนังสือพิมพ์และวารสารหลายฉบับ จากนั้นนิทรรศการครั้งต่อๆ มาของคุณปานชลี ก็ยังคงได้รับการกล่าวขวัญถึงอย่างกว้างขวางโดยสื่อมวลชนหลายแขนง ผู้รักงานศิลปะได้แสดงความชื่นชมต่อผลงานของท่านอย่างสูง บท

สัมภาษณ์ชีวิตและผลงานของท่าน ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่โดยหนังสือพิมพ์ในประเทศญี่ปุ่นหลายฉบับ เรื่องราวของท่าน ได้รับการยกย่องว่าเป็น “ปรากฏการณ์ที่น่าตื่นตะลึง” ของสังคมไทย

ในปี พ.ศ. 2542 คุณปานชลิได้รับเชิญให้นำผลงานไปแสดงที่เมือง Utrecht และ Geldermansen ประเทศเนเธอร์แลนด์ เป็นเวลา 6 สัปดาห์ ข้อเขียนและบทกวีของท่านได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาดัตช์ และได้รับการยกย่องจากกวี ศิลปิน และผู้รักศิลปะชาวเนเธอร์แลนด์ ว่าเป็นงานที่แสดงจิตวิญญาณตะวันออกได้อย่างนิ่งสงบและเปี่ยมด้วยพลัง ปีต่อมาคุณปานชลิได้รับเชิญจากหอศิลปะ Haus der Kunst ประเทศเม็กซิโก ให้เข้าร่วมนิทรรศการ “สามวัฒนธรรม” ในฐานะศิลปินช่างปั้นชาวไทย ตัวแทนแห่งวัฒนธรรมเอเชีย ข้อเขียนของท่านได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาสเปน ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์เม็กซิกันหลายฉบับ และได้รับเชิญให้แสดงความคิดในรายการศิลปะชั้นนำของสถานีวิทยุหลายแห่งในประเทศเม็กซิโก

ในปี พ.ศ.2544 คุณปานชลิได้รับเชิญจากหอศิลปะแห่งเกาะลัมมา ประเทศฮ่องกง ให้แสดงผลงานและแสดงความคิดทางปรัชญาของ “วิถีแห่งชา” ในฐานะผู้นำปรัชญาของชาประสานกับปรัชญาแห่งชีวิต และในปี พ.ศ.2547 ข้อเขียนและบทกวีของท่านได้รับการถ่ายทอดเป็นภาษาเยอรมัน ในนิตยสารเซรามิกชั้นนำของ เยอรมนี ภายหลังจากการทำงานอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลากว่า ๑๐ ปี คุณปานชลิ สถิติศาสตร์ เป็นศิลปินชาวไทย ที่ได้ชื่อว่า เป็นผู้มีความสามารถทั้งด้านทัศนศิลป์และวรรณศิลป์ที่โดดเด่น และมีปรัชญาการทำงานที่ลุ่มลึก และเป็นที่ยอมรับยกย่องอย่างกว้างขวางจากวงการศิลปะทั้งในประเทศและต่างแดน และในช่วงปลายเดือนตุลาคม พ.ศ.2547 ที่โรงแรมสยามซิตี ท่านได้นำผลงานออกแสดง นักร้อยจีน ในชื่อชุด “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path ซึ่งท่านได้ถ่ายทอด “ความงามเงียบ” แห่ง “ธรรมชาติ” สู่อัจฉริยะเซรามิกที่ท่านรัก คุณปานชลิกกล่าวถึงแรงบันดาลใจในการสร้างผลงานชุดนี้ว่า ท่านมีความประทับใจในลวดลายของเปลือกไม้ในป่าที่ผ่านกาลเวลาและฤดูกาล จึงได้นำความประทับใจอันล้ำลึกนั้นมาถ่ายทอดสร้างสรรค์เป็นผลงานนี้ขึ้น เป็นชิ้นงานที่มีรูปทรงอิสระ และมีพื้นผิวที่ชวนให้นึกถึงความงดงามอย่างหลากหลายของเปลือกไม้มานานานพันธุ

รูปที่ 2.8 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path

รูปที่ 2.9 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path

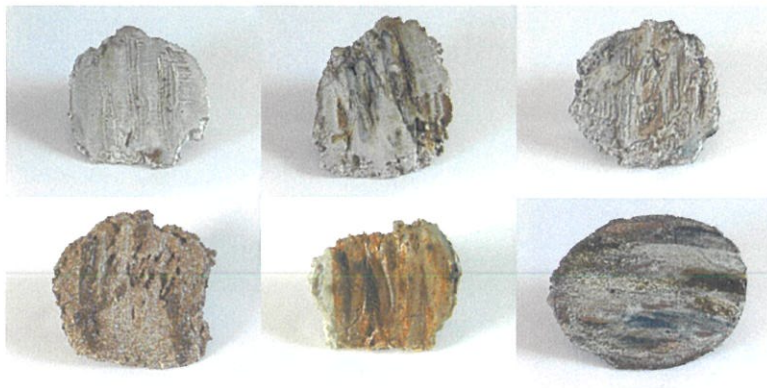
รูปที่ 2.10 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลี ศิริศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path

รูปที่ 2.11 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลี ศิริศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path

รูปที่ 2.12 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศิริศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path

รูปที่ 2.13 ภาพผลงานศิลปะ ปานชลิ ศิริศาสตร์ “งามในความเงียบ” หรือ The Quiet Path

“คืนบันดาล” เป็นแรงบันดาลใจมาจากชีวิตในวัยเด็กของคุณปานชลิซึ่งเติบโตมาในชนบท ได้เฝ้ามองต้นไม้ต้นหญ้า และพืชผัก ในทุ่งนา ทุ่งหญ้า และสวนครัวหลังบ้าน เป็นชีวิตที่เคย... ย่ำโคลนนุ่มเหยียบเล่นนึ่มในท้องนา หอมไอน้ำกลิ่นดินกลิ่นผักสดยามฟ้าหลังฝน... “ชีวิตในวัยเด็ก แ่ได้มองต้นไม้ เติบโตก็มีความสุขมาก เด็กในเมืองยุคนี้ฟังแล้วอาจไม่เข้าใจ เพราะเท้าของพวกเขาไม่เคยสัมผัสพื้นดินพื้นหญ้า อยู่แต่กับเสียงดังและสิ่งช่วยวนที่คอยกระตุ้นและเร่งเร้าความคิดอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้ขาดประสาทสัมผัสที่ละเอียดอ่อนไป” ท่านจึงปรารถนาสร้างผลงานเพื่อเป็นการชื่นชมความงามของธรรมชาติในด้านที่สงบเรียบง่าย อันมีส่วนหล่อหลอมให้ท่านกลายเป็นคนซึ่งพึงพอใจในชีวิตและสิ่งรอบตัวได้ง่ายขึ้น อีกทั้งเป็นพลังที่คอยเติมเต็มความขุ่นข้องหมองใจที่ไม่มีที่สิ้นสุด ขณะที่ทุกวันนี้พื้นที่แห่งความเงียบได้กลายเป็นพื้นที่ราคาแพง ที่หลายคนต้องใช้จ่ายสตางค์เพื่อจะให้ตัวเองได้อยู่อย่างเงียบๆ... นานปีที่เลือกดินเป็นเพื่อนรัก ข้าพเจ้ามักปั่นด้วยสีขุ่นไว้ใส่ข้าว ถ้วยทรงยาวๆ ไว้ชงชาเขียวอุ่นๆ ถ้วยใบจ้อยสีฝุ่นไว้ชงชาแดงร้อนๆ งานสีหมอกทำจากหินและดินคอน สำหรับวางดอกหญ้า วางจำปาก็แปลกดี.....คนปั้นดินคิ่งดินนุ่มนอกจากปั้น เปลี่ยนนิทานแสนรักให้เป็นแจกันบรรจุความฝันอันแสนหวาน เพื่อจดจำภาพวันดอกไม้เบ่งบานที่ทุ่งไว้นานๆ เพื่อนึกถึงลานผักบุงและทุ่งโสนที่ริมคลอง...

จากนิทรรศการชุด “สันติแห่งถ้วยชา” พ.ศ. 2537, “ซาแห่งความรื่นรมย์” พ.ศ.2539, “เวลาอันแสนสุข” พ.ศ.2542, “มนตราแห่งแผ่นดิน” พ.ศ.2545, “งามในความเงียบ” พ.ศ.2547 ศูนย์ศิลปกรรม “คืนบันดาล” พ.ศ.2551

จากความรื่นรมย์อันสงบสุข ได้ดื่มชาสรวนชมจากถ้วยชาที่ปั้นเอง ผ่านถึงความงามของธรรมชาติกลางป่าอันวิเวก ที่ล้วนแต่เคยเป็นแรงบันดาลใจให้ออกแรงมือสร้างสรรค์ผลงานชิ้นแล้วชิ้นเล่า ครั้งครานี้ผลงานของคุณปานชลิพาเราย้อนคืนสู่วัยเยาว์ของท่าน ที่เคยพบว่าโลกรอบๆ บ้านช่างแสนกว้างใหญ่ มีสิ่งให้น่าหลงใหล และมีที่ให้เล่นซุกซนไม่รู้เบื่อ โดยเฉพาะการได้เฝ้ามองต้นไม้ระบัดใบ และเปลี่ยนแปลงไปตามวัฏจักรของธรรมชาติ

ไผ่ชางนวล, กล้วยตานีใน, ชิง, คล้า, สาธุ, มะหาด, โกงกาง, มะมื่น ฯลฯ เหล่านี้เป็นตัวอย่างของพืชพรรณ ต้นไม้ ที่ท่านคุ้นเคย ปะทะตาประทับใจ จนต้องหยิบเอาบุคลิกภาพอันมีเสน่ห์ให้ชวนจดจำแตกต่างกันไปของมัน มาถ่ายทอดผ่านผลงานซึ่งมีลักษณะคล้ายแจกัน คอไม้ และเปลือกของพืชที่กำลังลอกถ่อนออกจากต้น

รูปที่ 2.14 ภาพผลงานศิลปปั้น ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “ดินปั้นคาล”

รูปที่ 2.15 ภาพผลงานศิลปปั้น ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “ดินปั้นคาล”

รูปที่ 2.16 ภาพผลงานศิลปปิ่น ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “ดินปั้นดาล”

รูปที่ 2.17 ภาพผลงานศิลปปิ่น ปานชลิ ศถิรศาสตร์ “ดินปั้นดาล”

รูปที่ 2.18 ภาพศิลปิน ปานชติ สติรสาศตร์

บทที่ 3

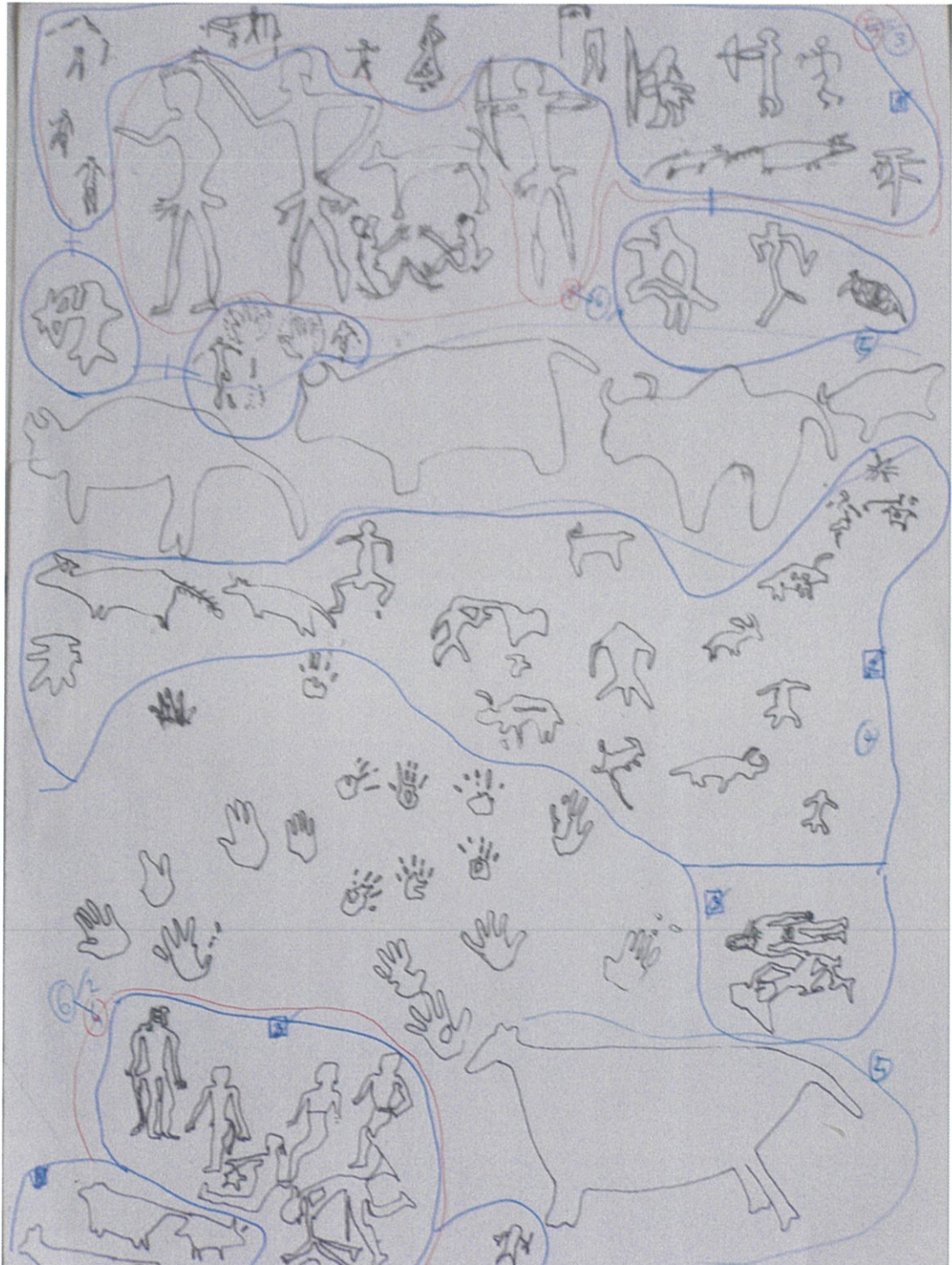
วิธีดำเนินการสร้างสรรค์

ในขั้นตอนแรกข้าพเจ้าได้รวบรวมภาพเขียนศิลปะผนังถ้ำจากแหล่งข้อมูลทั้งหมดที่หามาได้ เฉพาะในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่แล้วเป็นการรวบรวมจากกรมศิลป์ ทำการเลือกภาพที่เกี่ยวข้องกับคน และสัตว์ จะพบได้ทั้งภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคใต้บางส่วน ซึ่งภาพความประทับใจจากการได้ไปชมภาพตามสถานที่จริง ให้ความรู้และอารมณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกยิ่งนัก ข้าพเจ้าได้นำความรู้ที่ประทับใจเหล่านี้ มาผสมผสานจินตนาการส่วนตัว ทั้งจากการที่ได้รวบรวมข้อมูลภาพเขียนผนังถ้ำ แล้วทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ เรียบเรียงภาพขึ้นมาใหม่ เพื่อนำมาผสมผสานรูปแบบงานปั้นตามจินตนาการที่มี จึงได้ทำการร่างภาพไว้คร่าวๆ และเทคนิคพิเศษบางส่วนเกิดขึ้นทันใดขณะที่ข้าพเจ้าจับดินมาบีบกดและโยนเล่น เพราะเวลาที่เรารู้สึกผ่อนคลาย คือช่วงเวลาที่ได้ปลดปล่อยความรู้สึกผสมผสานกับจินตนาการที่โลดแล่น จนทำให้เกิดการสร้างสรรค์เทคนิคใหม่ๆ ขึ้น ความคิด สดในขณะนั้น ทำให้เราได้ผลงานแปรเปลี่ยนไปตามจังหวะลีลาอารมณ์ขณะทำการปั้นโดยตรง ผลที่ได้จึงมักจะค้นพบสิ่งที่เกินความคาดหมาย และเป็นความรู้สึกออกมาจากภายในตัวเราอันมีอิสระอย่างแท้จริง ผลงานที่ข้าพเจ้าสร้างขึ้นในครั้งนี้ได้ใช้เวลาไปกับการทดลองผิดถูกอยู่นานพอสมควร ผ่านกระบวนการคิดหาข้อมูล จนถูกนำมาคัดสรรอีกครั้งในขั้นตอนสุดท้าย เพื่อหาลักษณ์ประกอบที่เหมาะสม และตรงกับเนื้อหาที่ต้องการ

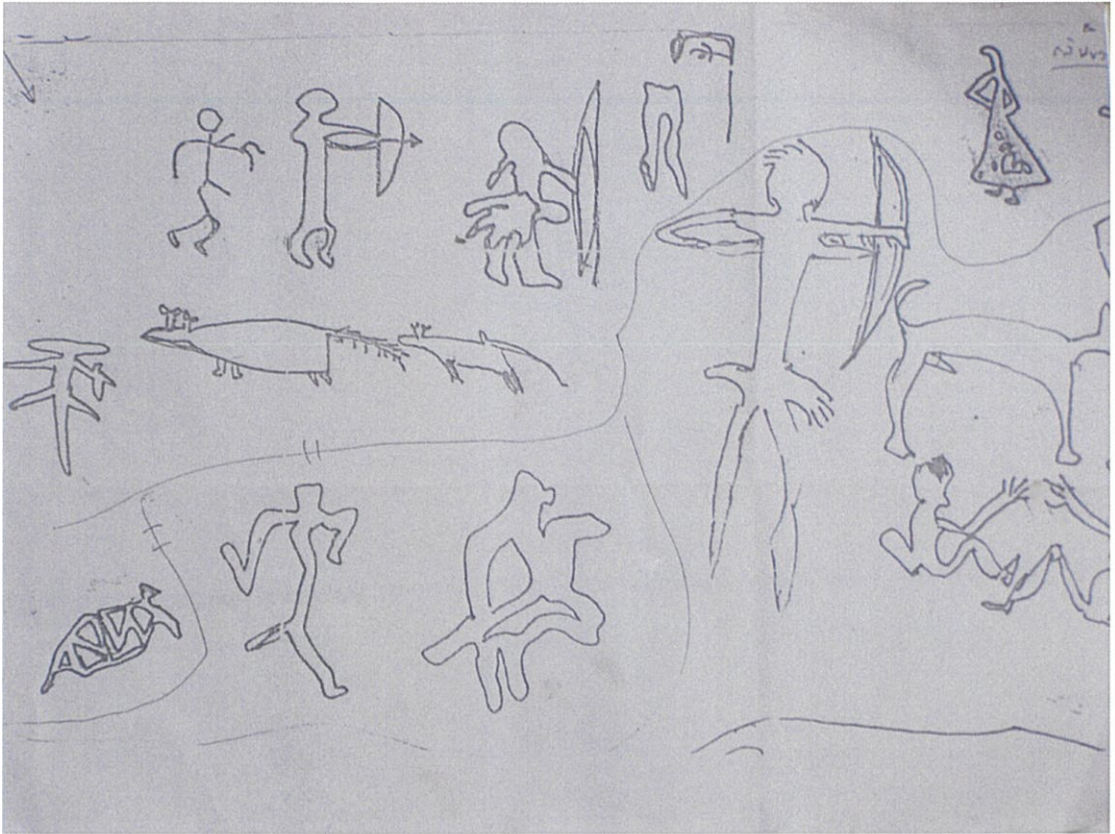
3.1 การวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมภาพเขียนผนังถ้ำจากข้อมูลที่หาได้ ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์เป็นภาพร่าง เรียบเรียงเนื้อหาขึ้นมาใหม่ให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน

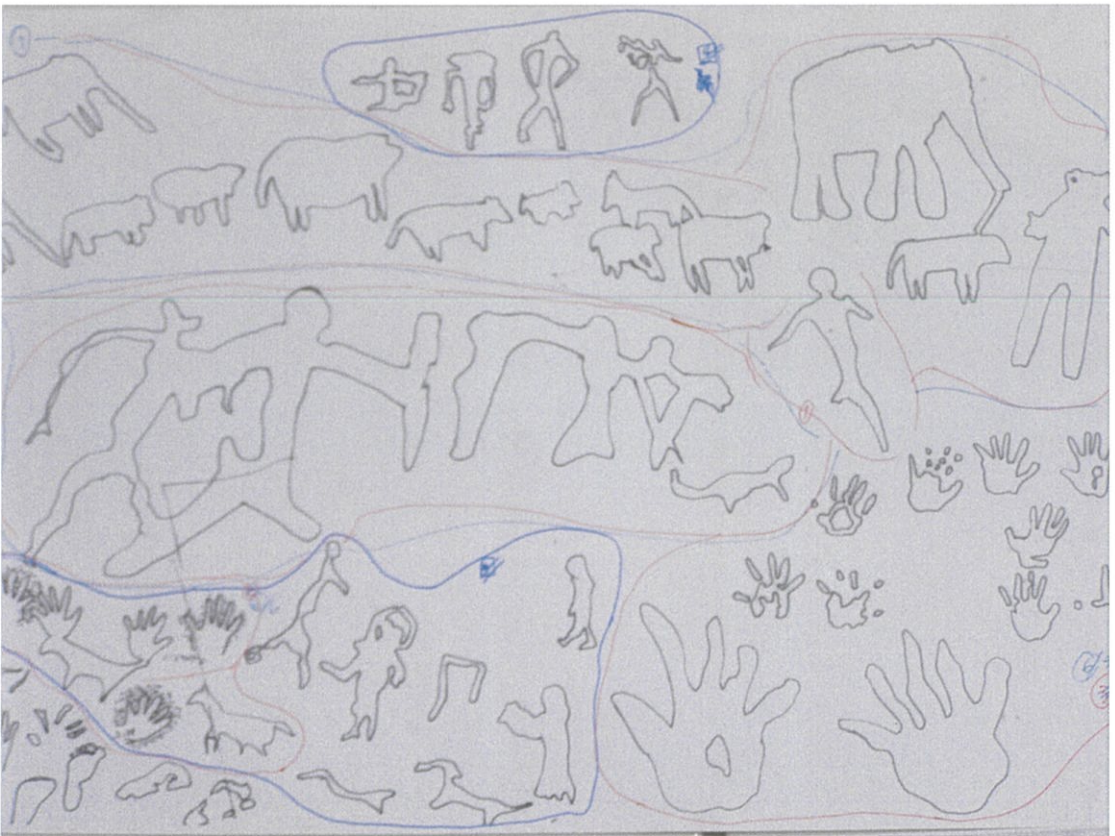
3.2 การทำภาพร่าง

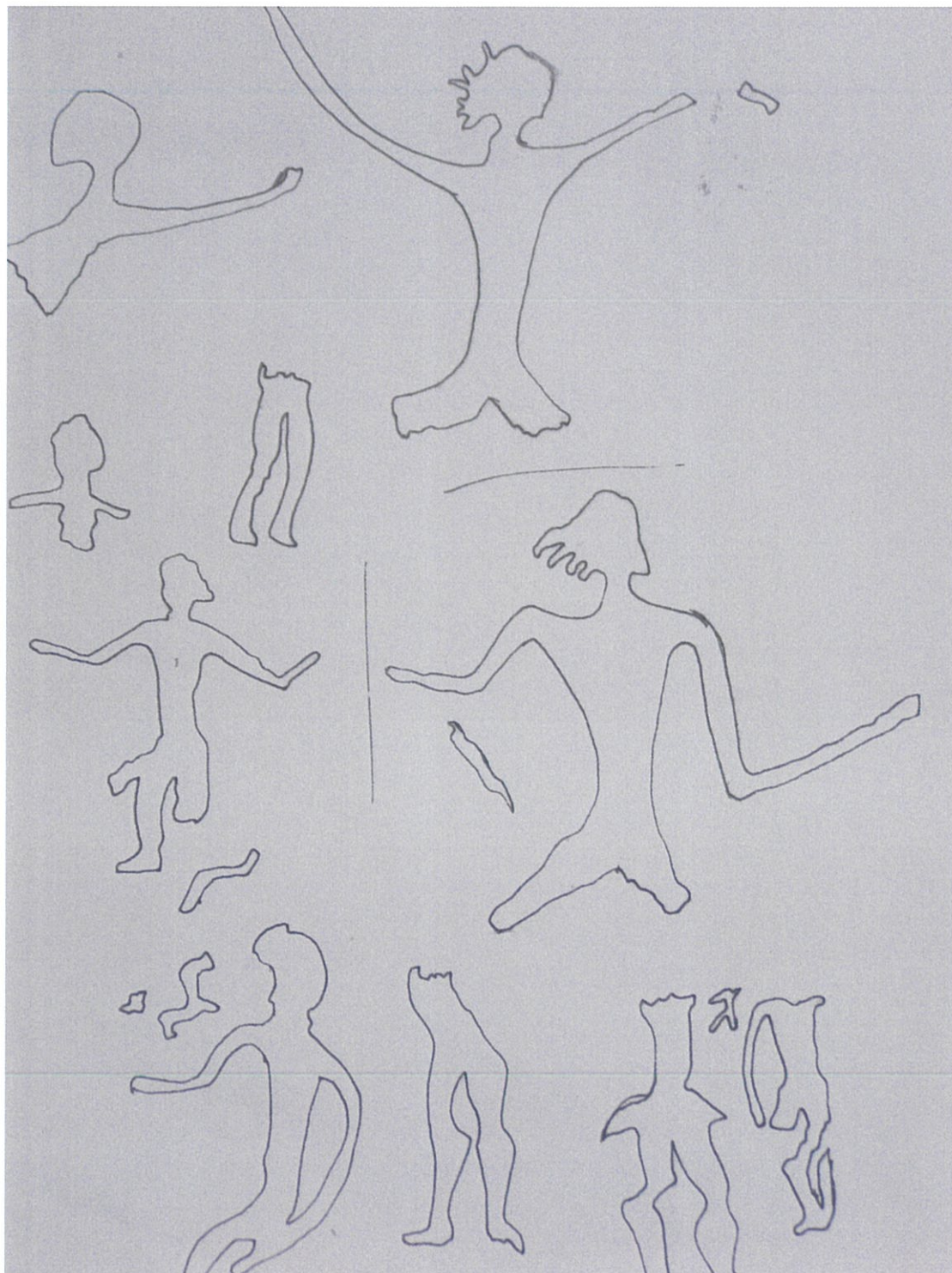
รูปที่ 3.1 ทำการคัดเลือก แบ่งกลุ่ม ประเภทของภาพเขียนผนังถ้ำ

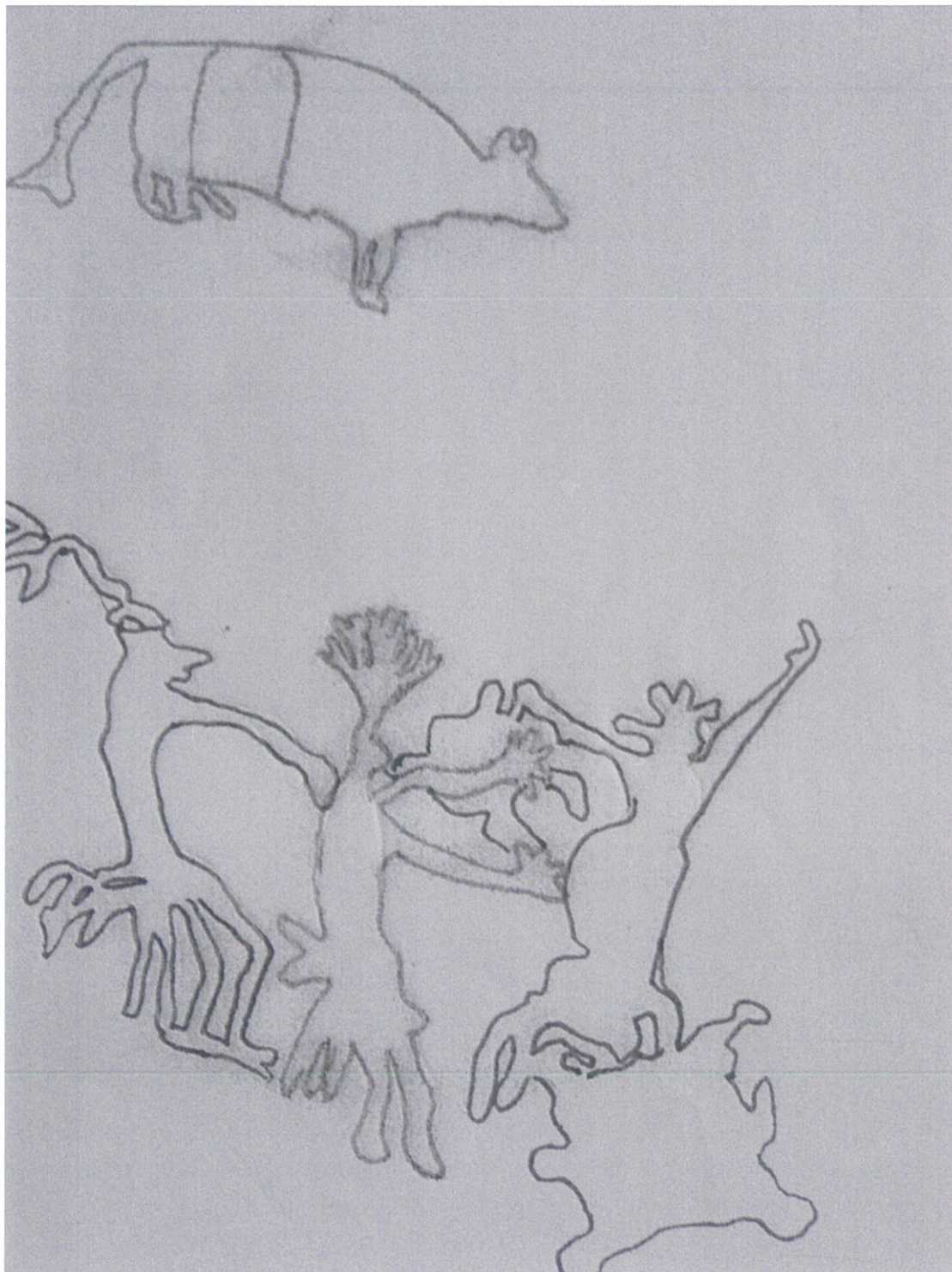
รูปที่ 3.2 ทำการคัดเลือก แบ่งกลุ่ม ประเภทของภาพเขียนผนังถ้ำ

รูปที่ 3.3 ทำการคัดเลือก แบ่งกลุ่ม ประเภทของภาพเขียนผนังถ้ำ

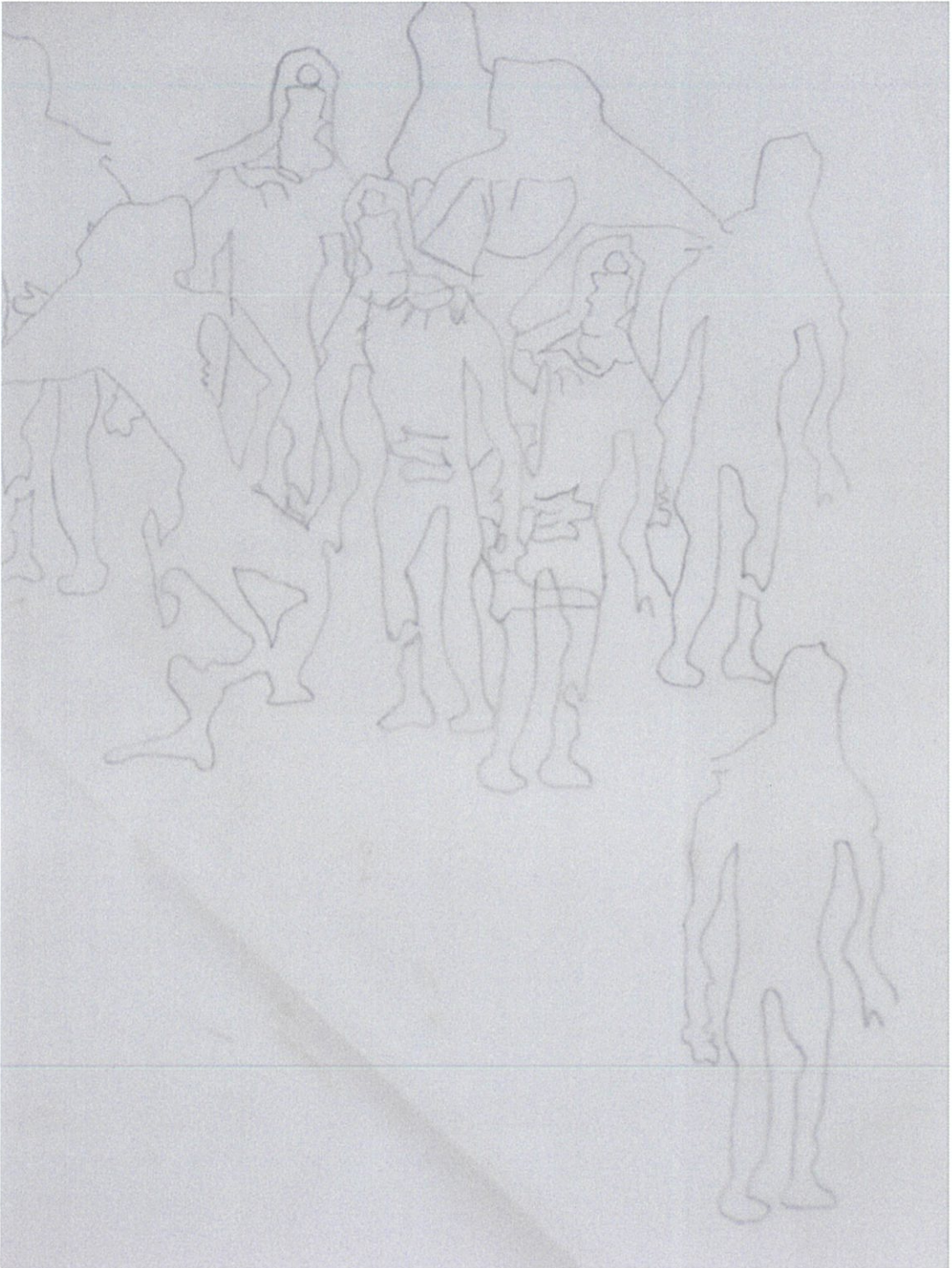
รูปที่ 3.4 กลุ่มภาพที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว

รูปที่ 3.5 กลุ่มภาพที่ได้รับการเรียบเรียงจัดองค์ประกอบขึ้นใหม่

รูปที่ 3.6 ภาพบางส่วนที่ได้รับการคัดเลือก

รูปที่ 3.7 กลุ่มภาพที่ได้รับการเรียบเรียงจัดองค์ประกอบขึ้นใหม่

3.3 การสร้างสรรค์

เป็นไปตามกระบวนการขึ้นรูปประติมากรรมทางเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งแสดงขั้นตอนให้เข้าใจโดยง่าย ด้วยภาพประกอบคำอธิบายตามลำดับ ดังนี้

รูปที่ 3.8 ภาพการขึ้นรูป

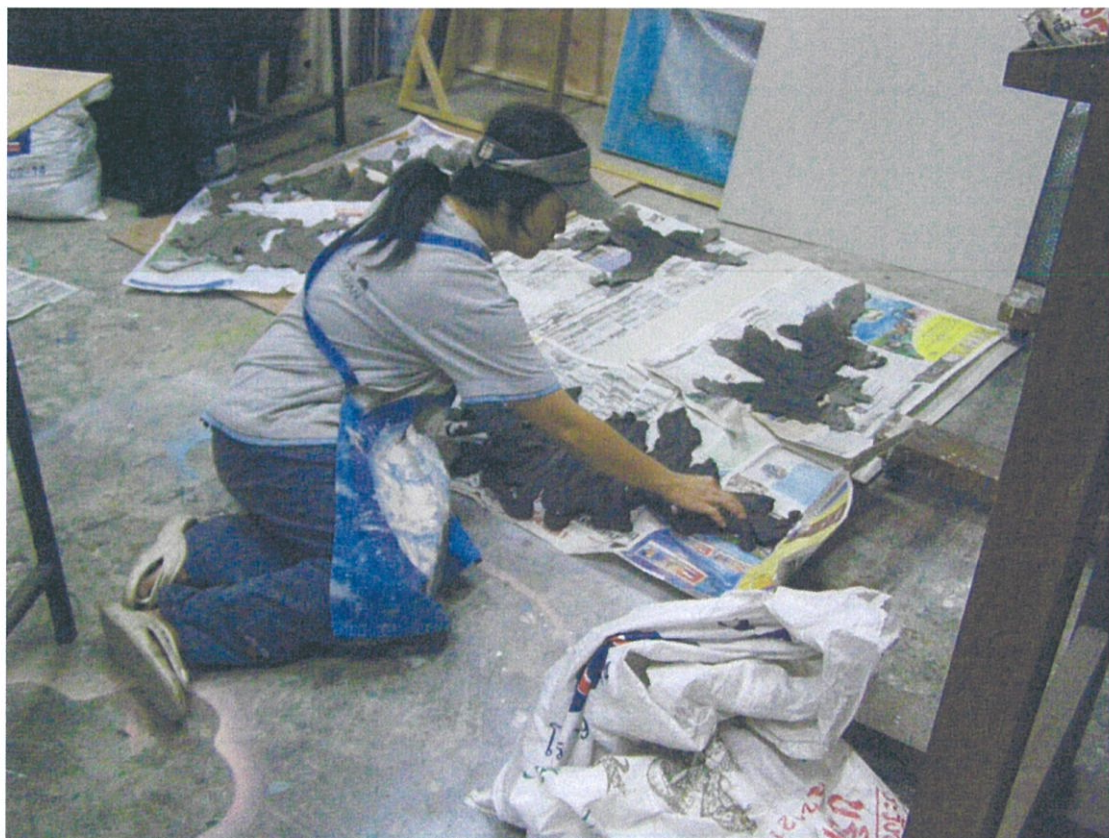
รูปที่ 3.9 ภาพการขึ้นรูป

รูปที่ 3.10 ภาพการขึ้นรูป

รูปที่ 3.11 ภาพการขึ้นรูป

รูปที่ 3.12 ภาพการขึ้นรูป

รูปที่ 3.13 ภาพการขึ้นรูป

รูปที่ 3.14 ภาพการขึ้นรูป

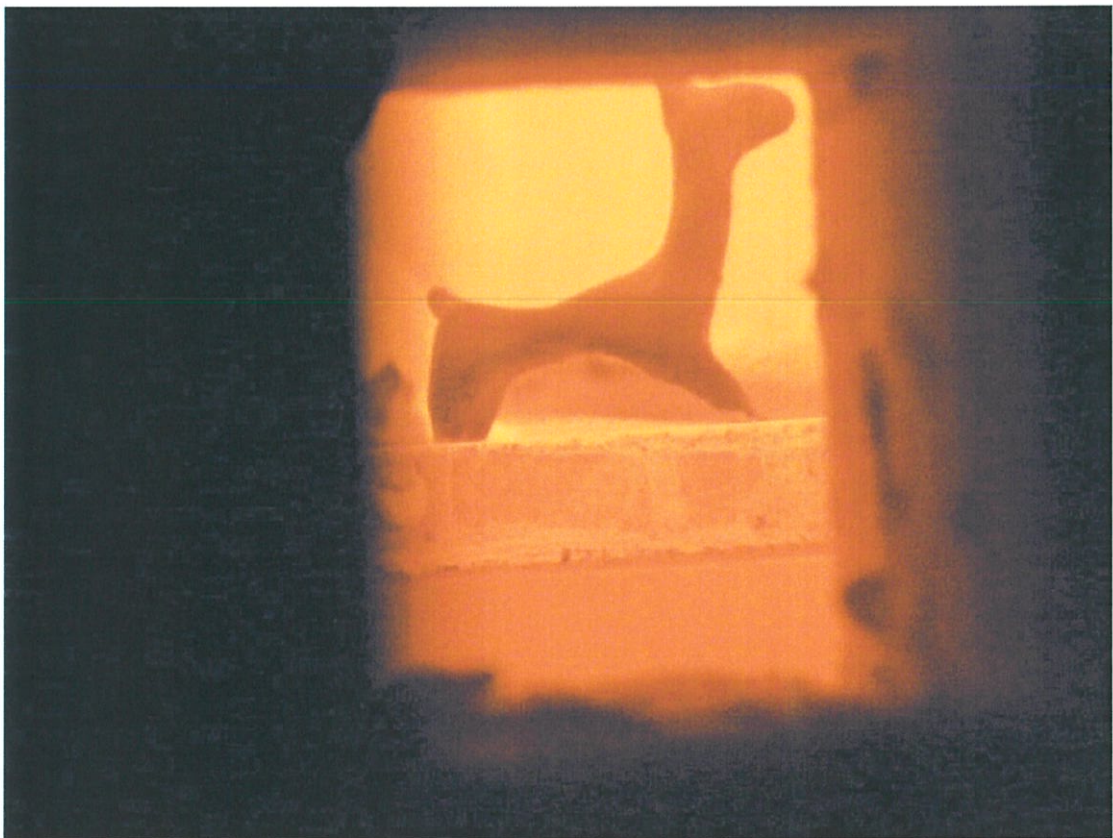
รูปที่ 3.15 ภาพการขึ้นรูป

รูปที่ 3.16 ภาพการนำผลงานเข้าเตาเผา

รูปที่ 3.17 ภาพเตาเผาขนาดใหญ่

รูปที่ 3.18 ภาพบรรยากาศภายในเตาขณะเผาด้วยเตาแก๊ส

รูปที่ 3.19 ภาพผลงานออกจากเตา

รูปที่ 3.20 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน

รูปที่ 3.21 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน

รูปที่ 3.22 ภาพการประกอบการติดตั้งผลงาน

รูปที่ 3.23 ภาพการประกอบกรตีดั้งผลงาน

รูปที่ 3.24 ภาพการประกอบกรตีดั้งผลงาน

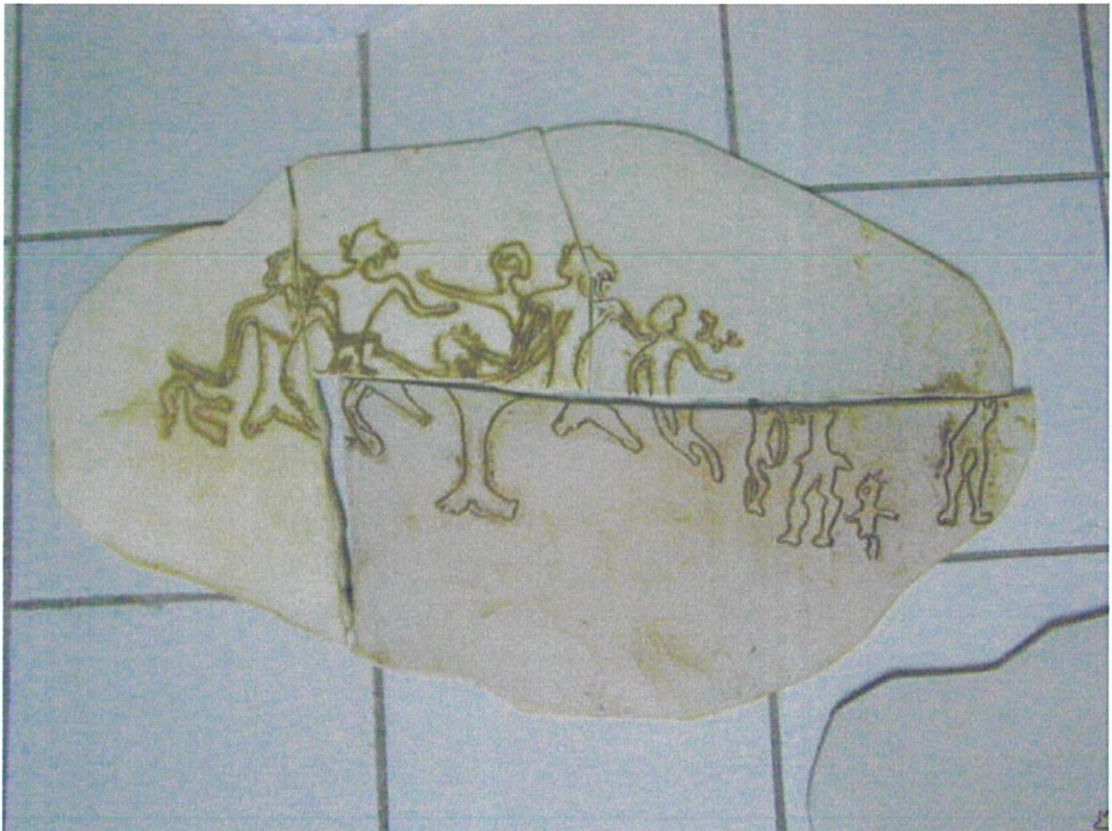
รูปที่ 3.25 ภาพการประกอบการศึกษาผลงาน

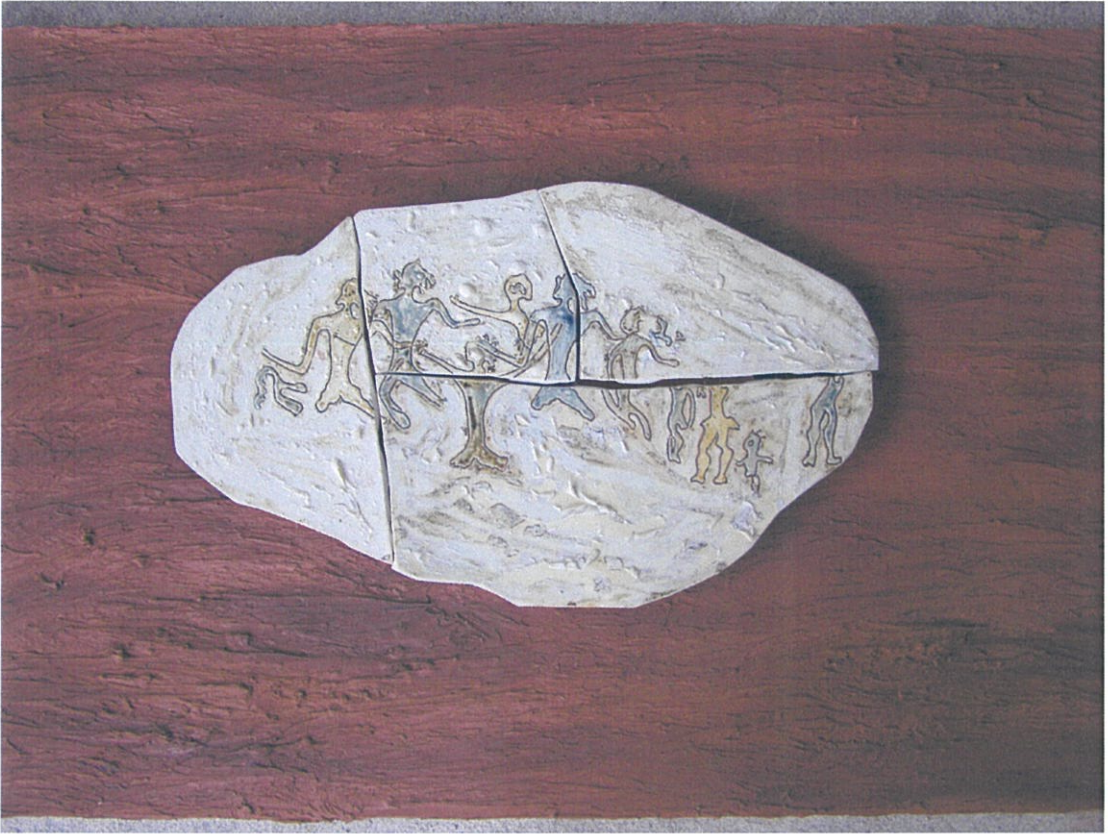
รูปที่ 3.26 ภาพการประกอบการศึกษาผลงาน

รูปที่ 3.27 ภาพการประกอบการศึกษาผลงงาน

รูปที่ 3.28 ภาพเปรียบเทียบผลงงาน หลังเผาเคลือบครั้งแรก สียังไม่เป็นที่น่าพอใจ

รูปที่ 3.29 ภาพเปรียบเทียบผลงาน หลังแก้สีเพิ่มเติมและเผาซ้ำ

รูปที่ 3.30 ภาพผลงานหลังแก๊สเพิ่มเติมและเผาซ้ำ (รายละเอียด)

รูปที่ 3.31 ภาพเปรียบเทียบเลือกวัสดุที่จะนำมาใช้ประกอบผลงาน(ยิปซัม)

รูปที่ 3.32 ภาพเปรียบเทียบเลือกวัสดุที่จะนำมาใช้ประกอบผลงาน(ไม้)

รูปที่ 3.33 ภาพผลงานที่ผ่านการแก้ปัญหาแล้ว 1

รูปที่ 3.34 ภาพผลงานที่ผ่านการแก้ปัญหาแล้ว 2

บทที่ 4

บทวิเคราะห์งานสร้างสรรค์

จากผลงานศิลปะนิพนธ์เรื่อง รูปรอยอดีตจากจินตนาการสู่ผนังถ้ำ ประกอบด้วยผลงาน ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาทั้งหมด 5 ชิ้น ได้แก่ผลงานแขวนผนัง 4 ชิ้น และตั้งพื้น 1 ชิ้น สามารถนำมาวิเคราะห์ผลงานโดยรวมได้ดังนี้

วิเคราะห์ทัศนธาตุ

รูปทรง (Form) ใช้รูปทรงอิสระ ทำให้นึกถึงหินผา เปลือกไม้ ฯลฯ สรรพสิ่งในอดีต ที่ยังคง เป็นสภาพของธรรมชาติไว้มากที่สุด

เส้น (Line) ช่วยแสดงความเคลื่อนไหว เช่นในผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 1 แสดงถึงเส้นสาย การเดินทางของสัตว์ป่า ที่เดินเรียงกันเป็นทิวแถวขึ้นลงตามความขรุขระของพื้นผิวงาน และผลงาน ศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 5 ใช้เส้นโค้งเป็นเส้นรอบนอกค้ำบนของตัวงาน มีตัวสัตว์เกาะรอบขอบบนของ เส้นโค้งอีกที เพื่อแสดงความเคลื่อนไหว คล้ายๆกับการเคลื่อนที่ของสัตว์ป่า (Movement)

สี (Colour) ส่วนใหญ่ใช้สีเลียนแบบที่มีอยู่ในธรรมชาติ เช่น สีเขียวสลับเหลืองน้ำตาล สีนํ้าตาลของเปลือกไม้ แสดงนํ้าหนักอ่อนแก่ต่างกัน (Tone) และในภายหลังผลงานบางส่วนได้เติม นํ้าหนักสีที่เข้มข้น ในผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 4 คือ สีนํ้าเงิน เพื่อให้ผลงานแลดูมีสีสันไม่จืดชืด จนเกินไป

พื้นที่ว่าง (Space) มีการเปิดแสดงพื้นที่ว่างโดยรอบตัวงานด้วยการใช้แท่งเหล็ก เป็นเสา สำหรับผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 2 เพื่อให้งานลอยขึ้นจากพื้น แสดงอาการเคลื่อนไหวแบบการเลื่อน ไหล (Fluidity) เป็นภาพการล่าสัตว์ของคนยุคโบราณ โดยจัดจังหวะท่าทางให้มีลีลา การกระโดดวิ่ง ไล่ล่าเป็นแนวต่อเนื่อง สูงต่ำสลับกันไป

ลักษณะผิว (Texture) แสดงลักษณะผิวที่หยาบขรุขระในผลงานศิลปะนิพนธ์ชิ้นที่ 1 เผยถึง ร้อยแห่งธรรมชาติ แทนค่าของกาลเวลา (Symbolic) ตามเนื้อหาที่นำเสนอ

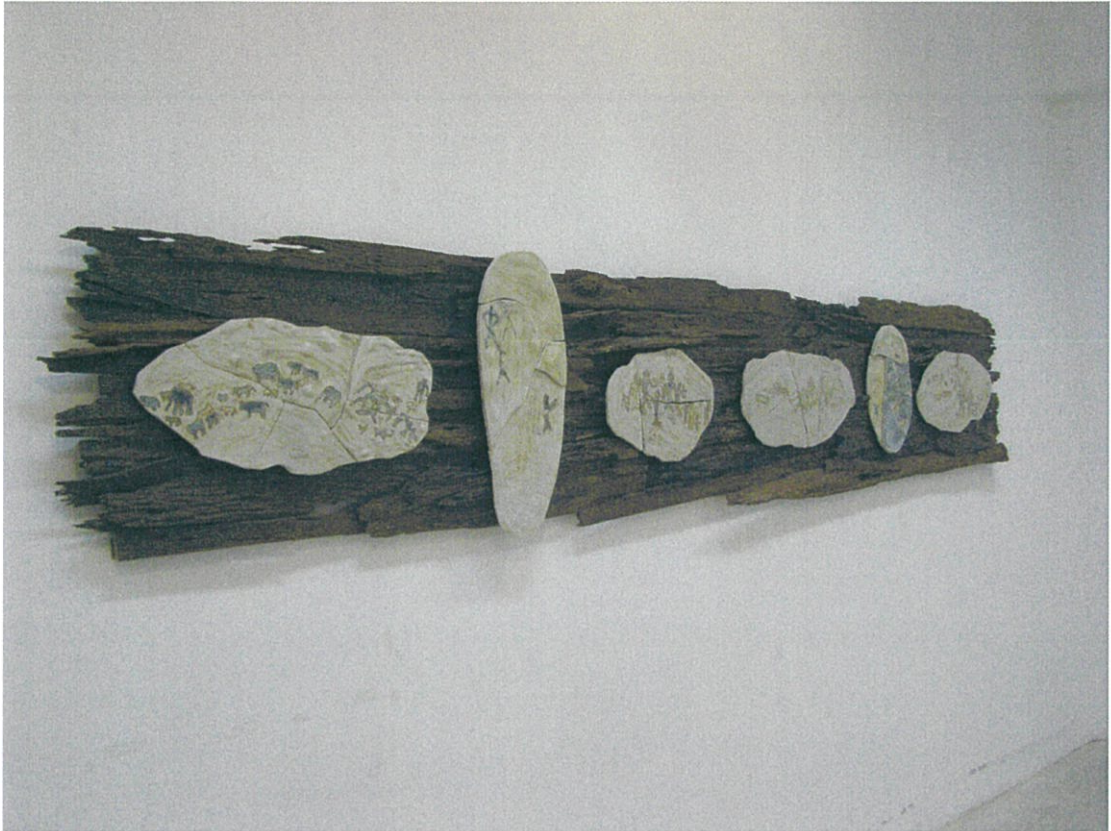
รูปที่ 4.1 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 1

แสดงภาพของกองทัพคาราวาน สัตว์ป่าที่กำลังเดินทางเป็นทิวแถว แลดูคล้ายๆ เคลื่อนย้ายถิ่นฐานบนพื้นผิวที่หยาบขรุขระ และมีรูปทรง (Form) อันก่อให้เกิดจินตนาการถึงสรรพสิ่งในธรรมชาติ อาทิเช่น ภูเขา หินผา ธารน้ำ ก้อนเมฆ โดยเปิดพื้นที่ให้มีบริเวณมากที่สุดของตัวงาน เพื่อแสดงลักษณะผิว (Texture) อันหยาบเด่นให้ทำงานในตัวของมันเอง ได้เผยถึงร่องรอยผิวลึกคั่นของเส้นภายใน (Internal Contour) ความหนามบาง หยาบละเอียด ต่างๆอย่างเต็มที่ พร้อมกับมิติอันหลากหลายของน้ำหนักสีที่ใช้ (Tone) การเรียงตัวของสัตว์ป่าในผลงาน มีแสดงอาการกระดกขึ้นลงตามจังหวะ (Rhythm) และเส้นรอบนอกของตัวงาน (Outline) ทำให้ดูมีความเคลื่อนไหว (Movement) ไปในทิศทางเดียวกัน (Direction) คล้ายๆ กับมีเรื่องราวของการเดินทางการเคลื่อนไหวอยู่จริง และให้สีที่แตกต่างกับตัวงาน ลอยเด่นอยู่บนเส้นขอบนอก (Contour) ในขณะที่รูปทรง (Form) โดยรอบของงานเป็นรูปทรงอิสระ (Free Form) แสดงความประสานกลมกลืนกัน (Harmony) ระหว่างเนื้อหา กับตัวงาน ที่มีสัตว์ป่าในธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง

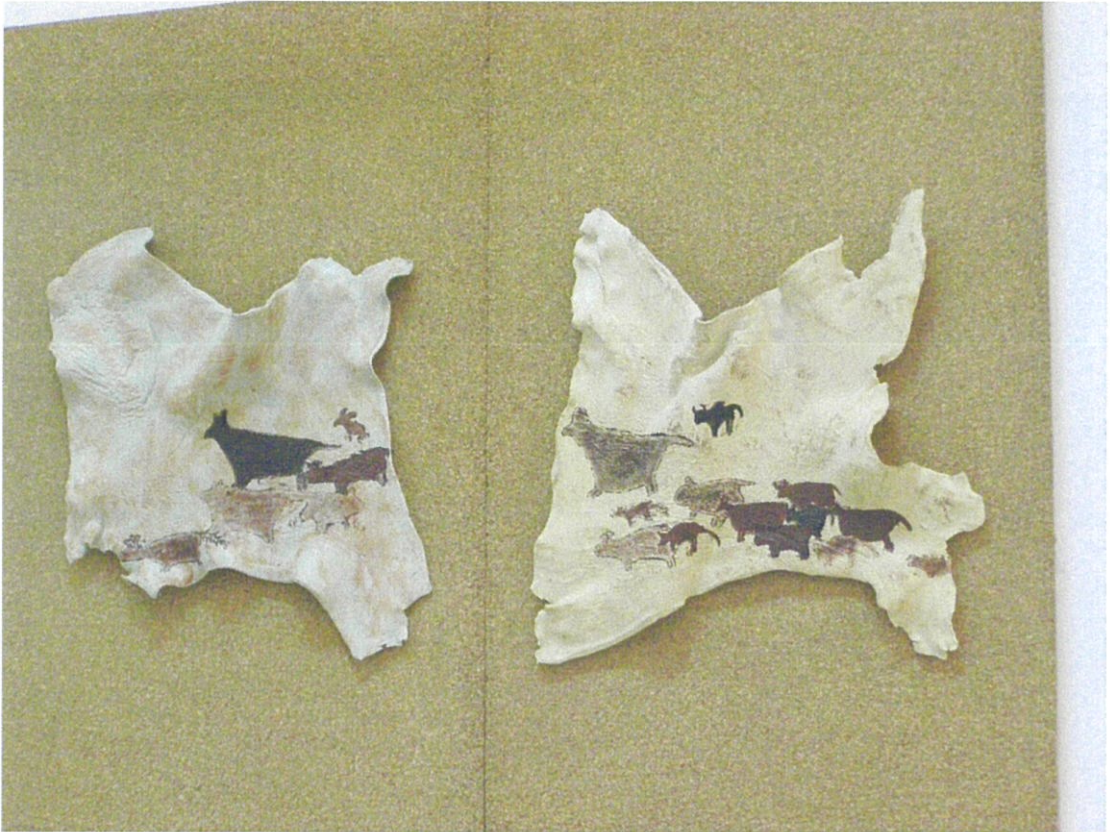
รูปที่ 4.2 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 2

แสดงภาพการล่าสัตว์ของคนยุคโบราณ โดยจัดจังหวะท่าทางให้มีลีลา การกระโดดวิ่งไล่ล่า เป็นแบบการเลื่อนไหล (Fluidity) ระดับความสูงของตัววางและคนที่ล่อกันไป มีสูง กลาง ต่ำ คล้าย ภาพที่มีการเคลื่อนไหว (Movement) ทำให้มองดูไม่น่าเบื่อ ใช้น้ำหนักโทนสีเดียว (Monochrome) เพื่อสร้างความกลมกลืน (Harmony) แต่แสดงน้ำหนัก (Tone) อ่อนแก่ต่างกัน บนพื้นผิวงาน (Surface) ที่มีร่องรอยลึกตื้น (Internal Contour) ตัวงานทำเสาให้ลอยเหนือจากพื้น เพื่อเว้นให้มีพื้นที่ว่าง (Space) โดยรอบ รูปทรง (Form) ใช้ชิ้นส่วนเครื่องปั้นดินเผาหลายชิ้น นำมาประกอบเป็นรูปร่างของตัววาง (Composition) ทำให้ดูไม่เจาะจงบังคับจนเกินไป แลดูเป็นธรรมชาติ คล้ายๆกับการนำรูปทรงอิสระ (Free Form) มาประกอบเป็นรูปร่างตามจินตนาการ (Imagination) ใช้ท่อนซุงประกอบที่ฐานงาน ทำให้แลดูมั่นคงและแบ่งแยกเป็นเอกเทศในแต่ละตัว (Identity) แต่ก็ยังมีความสอดคล้องด้วยรูปร่างและสี ผิวที่คล้ายกัน แสดงเรื่องราวเป็นหนึ่งเดียว (Unity)

รูปที่ 4.3 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 3

แสดงภาพคล้ายกับภาพเขียนผนังถ้ำในแบบสมัยใหม่ ด้วยการเติมสีสัน และตกแต่งให้ดูคล้ายจิตรกรรมฝาผนังใหญ่ ใช้ลักษณะผิว (Texture) และเส้น (Line) ประกอบพื้นงาน เพื่อให้ผลงานไม่ดูราบเรียบเกินไป ผลงานจัดเรียงกันแสดงเส้นนอนยาวต่อเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) แสดงความยิ่งใหญ่เป็นมวลรวม (Mass)

รูปที่ 4.4 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 4

รูปทรง (Form) และลักษณะผิว (Texture) ของงานทำให้ดูคล้ายพื้นหนังของสัตว์ป่า มีภาพศิลปะผนังถ้าอยู่ภายในแสดงเรื่องราวของกลุ่มสัตว์ป่า ที่มุ่งหน้าไปในทิศทางเดียวกัน (Direction) อย่างต่อเนื่องและมีความหมาย

รูปที่ 4.5 ภาพวิเคราะห์ผลงานภาพที่ 5

ภาพของสัตว์ป่าเดินเรียงแถวเป็นแนวเส้นโค้งตามขอบรอบนอกตัวงาน (Outline) แสดงความเคลื่อนไหว (Movement) เคลื่อนกองทัพเดินทางไปในทิศเดียวอย่างพร้อมเพรียงกัน ขอบรอบนอกของตัวงานตัดกับพื้นหลังลอยเด่น (Contrast) ทำให้นึกถึงภาพเงาดำ (Silhouette) ภายในตัวงานยังมีลวดลายภาพเขียนซ้อนอยู่อีกทีที่แสดงเนื้อหาสอดคล้องกัน และหันหน้าไปในทิศทางเดียวกัน (Direction)

ภาพผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพผลงานชิ้นที่ 1

รูปที่ 4.6 Caravan (ราชตะเอยดที่ 1). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.

รูปที่ 4.7 Caravan (ราชตะเอยดที่ 2). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.

รูปที่ 4.8 Caravan (รายละเอียดที่ 3). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.

รูปที่ 4.9 Caravan (รายละเอียดที่ 3/2). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.

รูปที่ 4.10 Caravan (รายละเอียดที่ 4). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.

รูปที่ 4.11 Caravan (รายละเอียดที่ 5). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.

รูปที่ 4.12 Caravan (รายละเอียดที่ 6). 2549. Ceramic. 100 x 300 cm.

ภาพผลงานชิ้นที่ 2

รูปที่ 4.13 Hunting (รายละเอียดที่ 1). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.

รูปที่ 4.14 Hunting (รายละเอียดที่ 2). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.

รูปที่ 4.15 Hunting (รายละเอียดที่ 3). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.

รูปที่ 4.16 Hunting (ราชตะเอยดที่ 4). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.

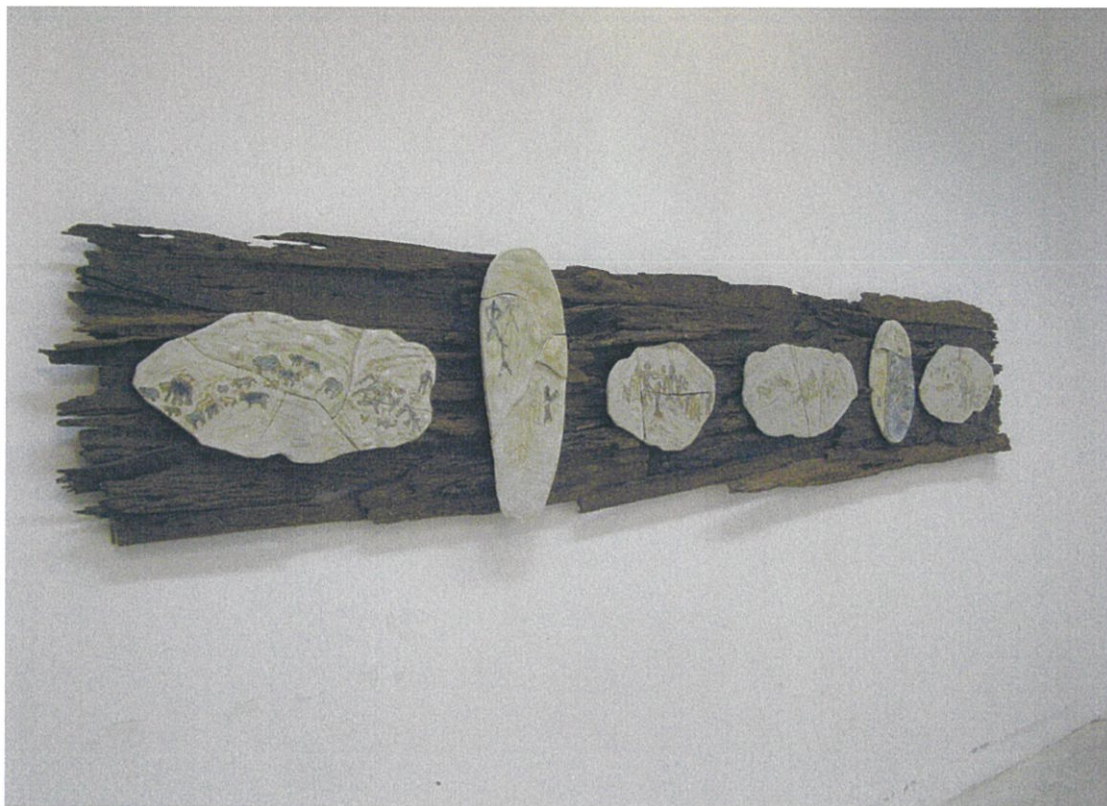

รูปที่ 4.17 Hunting (รายละเอียดที่ 5). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.

รูปที่ 4.18 Hunting (ภาพรวม). 2550. Ceramic, Stick, Log. 150 x 400 cm.

ภาพผลงานชิ้นที่ 3

รูปที่ 4.19 Cave Painting#1 (ภาพรวม). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.

รูปที่ 4.20 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 1). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.

รูปที่ 4.21 Cave Painting#1 (ราชละเ็ียดที่ 2). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.

รูปที่ 4.22 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 3). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.

รูปที่ 4.23 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 4). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.

รูปที่ 4.24 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 5). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.

รูปที่ 4.25 Cave Painting#1 (รายละเอียดที่ 6). 2550. Ceramic. 100 x 350 cm.

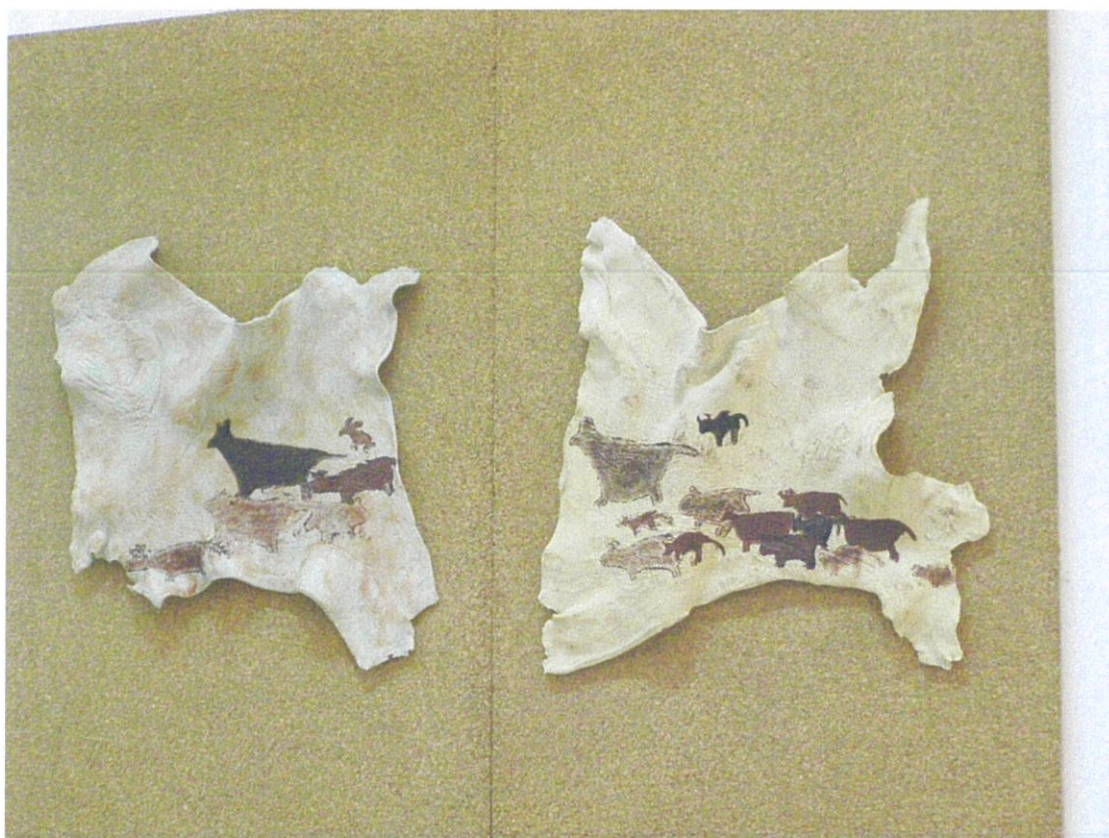
ภาพผลงานชิ้นที่ 4

รูปที่ 4.26 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่1). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.

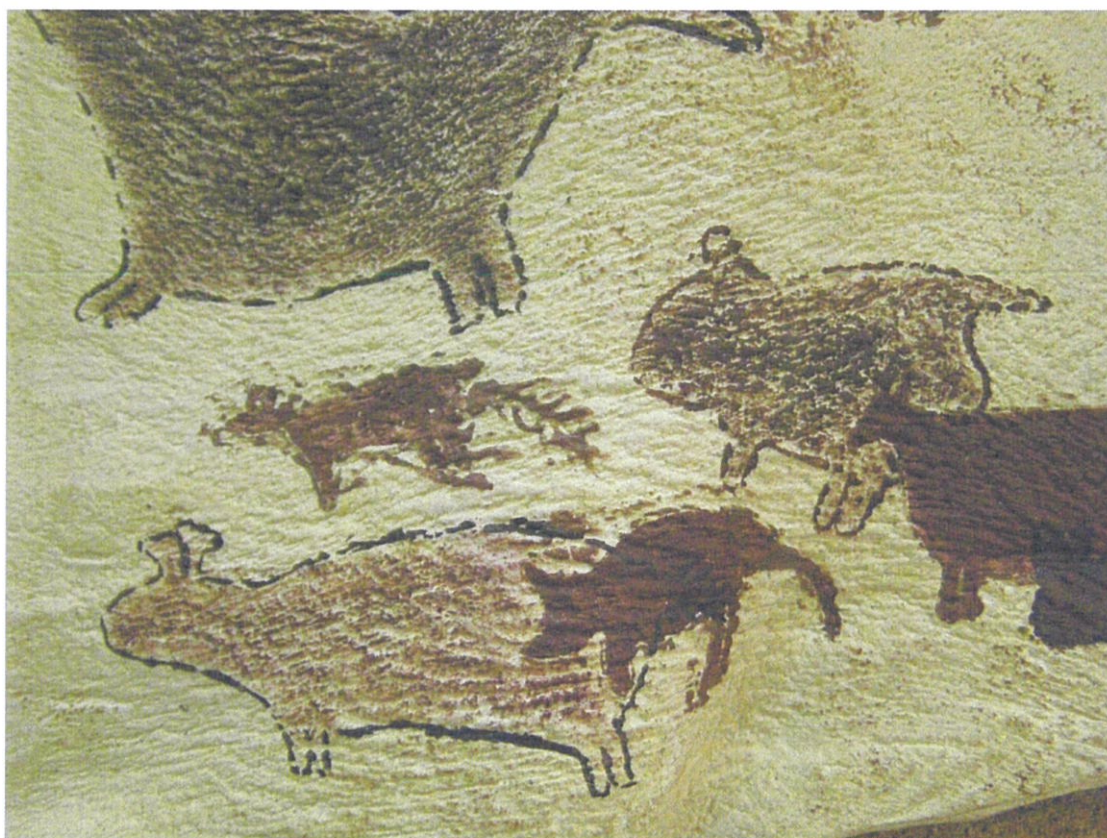
รูปที่ 4.27 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 2). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.

รูปที่ 4.28 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 3). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.

รูปที่ 4.29 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 4). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.

รูปที่ 4.30 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 5). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.

รูปที่ 4.31 Cave Painting#2 (รายละเอียดที่ 6). 2550. Ceramic. 100 x 400 cm.

ภาพผลงานชิ้นที่ 5

รูปที่ 4.32 Caravan#2. 2550. Ceramic, Wood. 100 x 130 cm.

บทที่ 5

รูปผลการสร้างสรรค์และข้อเสนอแนะ

จากการได้ศึกษาระดับปริญญาโทด้านทัศนศิลป์ ทำให้มีพัฒนาการทางแนวคิดและการสร้างงานศิลปะเพิ่มขึ้น ได้มีโลกทัศน์ที่กว้างไปกว่าเดิม ผลงานมีการแปรเปลี่ยนจากรูปแบบหรือเลียนแบบการมีประโยชน์ใช้สอย และมีขนาดเพียงชิ้นเล็กๆ ปรับเปลี่ยนเป็นงานที่มีความเป็นศิลปะบริสุทธิ์ ไม่เน้นประโยชน์ใช้สอย ส่วนเรื่องราวความคิด ได้สานต่อจินตนาการจากเรื่องราวที่เคยประทับใจ นำมาสร้างเป็นผลงานประติมากรรมสามมิติ อันมีขนาดใหญ่ และได้ศึกษาถึงวิธีการสร้างผลงานขนาดเล็ก แต่มีจำนวนมากชิ้น จัดวางจนเต็มพื้นที่ห้อง (Installation Art)

อีกทั้งยังได้มีการเรียนรู้เทคนิคและวิธีการทางเครื่องปั้นดินเผาด้วยตัวเอง จากประสบการณ์การทำงาน จนค้นพบแนวทางใหม่ ได้แก่การขึ้นรูป และการสร้างพื้นผิวอันมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งสามารถนำมาผสมผสานการสร้างงานศิลปะ ให้สามารถแสดงตัวตนออกมาอย่างเป็นอิสระ โดยมีจุดเริ่มต้นของการเรียนรู้และพัฒนาตามลำดับดังนี้

โครงการที่ 1 เริ่มหาแนวทางการสร้างงานเครื่องปั้นดินเผา ให้หลุดพ้นจากการทำงานรูปแบบเดิมที่มักจะมีประโยชน์ใช้สอย และได้สร้างงานประติมากรรมขนาดใหญ่ประมาณ 1 เมตร มีการทดลองใช้เนื้อดินต่างชนิด และเทคนิคการเผาทางเซรามิกที่ต่างกัน ไป

โครงการที่ 2 ได้มีการค้นพบวิธีการสร้างงานเครื่องปั้นดินเผาประกอบกับงานทัศนศิลป์ โดยใช้ศิลปะจัดวาง (Installation Art) พื้นที่ว่างมีส่วนต่อบรรยากาศของผลงาน ขนาดงานเครื่องปั้นดินเผาชิ้นเล็ก แต่ใช้จำนวนนับกว่าร้อยชิ้นจัดวางจนเต็มพื้นที่ห้อง พร้อมกับได้เรียนรู้การนำวัสดุอื่นมาประกอบผลงาน เริ่มมีแนวทางที่ต้องการศึกษาและพัฒนาต่อไป

โครงการที่ 3 ได้ศึกษางานศิลปะจัดวาง สร้างงานจากจินตนาการที่มีต่อภาพเขียนผนังถ้ำที่เคยประทับใจ นำมาผสมผสานให้เกิดเป็นงานสามมิติอันมีเรื่องราว โดยใช้จำนวนของงานเครื่องปั้นดินเผาขนาดเล็กจำนวนมากหลายร้อยชิ้น ประกอบกับมีการเคลือบสีต่างวิธีกันบนเนื้อดินหลากชนิด ทำการเผาหลายช่วงอุณหภูมิ เผยให้เห็นถึงพื้นผิว น้ำหนัก มิติของสีที่หลากหลาย นำมาติดตั้งกับผนังห้อง โดยเว้นให้มีพื้นที่ว่างระหว่างตัวงานกับผนัง เกิดเป็นแสงเงาทับซ้อน ทำให้งานดูมีน้ำหนักและปริมาณที่เพิ่มขึ้น แต่ด้วยระยะเวลาจำกัด บวกกับเทคนิคการขึ้นรูปโดยใช้พิมพ์อัด (press mold) ที่ช่วยสร้างปริมาณงานให้ได้จำนวนมาก ทว่ากลับไม่สอดคล้องกับแนวทางของตนเท่าใดนัก ทำให้งานปั้นแลดูแข็ง ไม่เป็นธรรมชาติ

โครงการที่ 4 ค้นหาแนวทางสร้างงานโดยการแก้ปัญหาเรื่องพื้นที่ อีกทั้งกับความต้องการที่จะทดลองสร้างงานในเชิงจิตรกรรม ซึ่งเป็นความประสงค์อย่างหนึ่ง คือให้ผลงานที่สร้างมีการ

ติดตั้งที่แตกต่างไปจากเดิม ได้ประดับแขวนอยู่บนผนัง พ้องกับการที่ได้เรียนรู้และสัมผัสเนื้อดินต่างชนิด จนทำให้เกิดแนวทางใหม่ของรูปแบบประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ซึ่งต่างไปจากที่ตนเคยสร้างมา นำมาผสมผสานกับเรื่องราวของศิลปะผนังถ้ำ ให้มีความสอดคล้องกัน พร้อมกับมีการนำวัสดุอื่นมาประกอบผลงาน เช่น ท่อนซุง แท่งเหล็ก และไม้กระดานเก่า อันผลงานประติมากรรมบางส่วนนั้น ได้ติดตั้งบนกระดานไม้เปรียบเสมือนเฟรม ประหนึ่งเป็นผลงานจิตรกรรมระดับผนัง ด้วยเห็นว่าเป็นจุดเชื่อมโยง จากศิลปะภาพเขียนผนังถ้ำ จนกลายมาเป็นงานประติมากรรมที่มีเรื่องราวจากความประทับใจในสิ่งที่พบเห็น ภาพเขียนอดีตที่คนโบราณได้บันทึกไว้ บัดนี้กลายมาเป็นศิลปะวัตถุอันจับต้องได้ โลกแล่นอยู่บนโลกปัจจุบันในรูปแบบของจินตนาการและความประทับใจ

อย่างไรก็ดี ข้อคิดเห็นจากคณะกรรมการ สำหรับงานประติมากรรมแล้วก็ควรจะต้องมองเห็นได้รอบด้านคือลอยตัว อันจะสร้างพลังให้กับตัวงานมากกว่ารูปแบบที่ไม่มีปริมาตร และแนวทางของผลงาน อาจพัฒนาต่อไปให้หลุดพ้นไปจากรูปแบบของตัวสัตว์ ที่ตนมักจะนำเสนอสอดแทรกอยู่ในผลงาน ไปจนถึงรูปแบบนามธรรม (abstract) ที่ยังต้องมีแนวคิดอันลึกซึ้ง ก็เป็นสิ่งสำคัญในงานศิลปะ ที่ต้องค้นหาแนวทางเพื่อเป็นตัวตนอย่างแท้จริง ส่วนทางด้านเทคนิคนั้น อาจเพิ่มกระบวนการโดยวิธี inlay (ฝังลายด้วยดินสี) ลงบนตัวงานแทนการลงสีแบบธรรมดา จะทำให้งานแลดูมีมิติ และนำนักสันทัดที่สนใจกว่านี้ ซึ่งเป็นรายละเอียดที่ข้าพเจ้าไม่ควรมองข้ามไป

อนึ่ง ระยะเวลาของการทำงาน ก็เป็นตัวแปรสำคัญ อันจะทำให้ผลงานมีความสมบูรณ์กว่านี้ และการศึกษาที่ไม่มีที่สิ้นสุด งานศิลปะต้องการความต่อเนื่อง และทักษะการฝึกฝน ซึ่งจะเป็นประสบการณ์สำหรับการทำงานที่ดี

สรุปการเดินทางค้นหารูปแบบสำหรับงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา ในเส้นทางการศึกษาและทำงานศิลปะนิพนธ์นี้ ได้ปรับแนวคิด และรูปแบบการทำงานของข้าพเจ้า ให้มีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ได้ค้นพบเทคนิคใหม่ของการสร้างและการนำเสนอผลงาน เกิดการเรียนรู้แนวคิดสำหรับงานศิลปะ ทั้งนี้ยังได้แรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่นต่อการสืบสานสร้างงานทัศนศิลป์ตามอุดมคติต่อไปในอนาคต

บรรณานุกรม

- กองโบราณคดี. 2532. ศิลปะถ้ำในอีสาน. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- กองโบราณคดี. 2533. ศิลปะถ้ำกลุ่มบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- กองโบราณคดี. 2533. ศิลปะถ้ำผีหัวโต กระบี่. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- กองโบราณคดี. 2533. ศิลปะถ้ำพญานาค กระบี่. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- กองโบราณคดี. 2533. ศิลปะถ้ำเขาปลาร้า อุทัยธานี. กรุงเทพฯ : กรมศิลปากร.
- ชูลุด นิ่มเสมอ. 2531. องค์ประกอบศิลปะ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช
- ปุ่นณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์. 2538. เครื่องเคลือบดินเผา เทคนิคและวิธีการสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- Fournier, R. **Illustrated Dictionary of Practical Pottery**. London : A & C Black
- คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2549. งานในความเงียบ **The Quiet Path**. [Online].
Available : http://www.finearts.cmu.ac.th/thai/pictures/news/detail_pictures/2549/0209_the_quiet_path/
- ผู้จัดการออนไลน์. 2547. จากถ้วยชา ถึงเปลือกไม้ “งานในความเงียบ” ของ “ปานชลิ”. [Online].
Available : <http://www.manager.co.th/MetroLife/ViewNews.aspx?NewsID=9470000069990>
- ผู้จัดการออนไลน์. 2551. “ดินบนตาล” ศิลป์ด้านเสียงของ ปานชลิ สถิติศาสตร์. [Online].
Available : <http://www.manager.co.th/MetroLife/ViewNews.aspx?NewsID=9510000024415>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล	อดิพร ทองบริสุทธิ์
วัน เดือน ปีเกิด	29 พฤศจิกายน 2512
ที่อยู่	135/166 หมู่ 4 ซ.เรวัติ 46/3 ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
เบอร์โทร	081-286-9864
Email	porjao@yahoo.com
การศึกษา	2531-2535 ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ทุน	ทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการแสดงผลงาน	<p>2551 ร่วมแสดงงานเครื่องปั้นดินเผา "Crack2" สวนเบญจสิริ</p> <p>2550 ร่วมแสดงงานเครื่องปั้นดินเผา "Friendship" หอศิลป์จามจุรี</p> <p>2549 ร่วมแสดงงานมหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติในวโรกาส ฉลองสิริราชย์สมบัติครบรอบ 60 ปี สีคอนสแควร์</p> <p>2545 ร่วมแสดงงานเครื่องปั้นดินเผา “เครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติครั้งที่11”</p> <p>2545 ร่วมแสดงงานเครื่องปั้นดินเผา "Craffee Shop" at Silom Complex, Bkk.</p> <p>2544 ร่วมแสดงงานเครื่องปั้นดินเผา "Dinner" at Silom Complex, Bkk.</p> <p>2543 ร่วมแสดงงานเครื่องปั้นดินเผา "Art FORM Clay" at Central Chidlom, Bkk.</p>